პროლეტარებო ყველა ქვეყნისა, შეერთდით!

კომუნისტი

ს.ა.ქ. კ.პ. (ბ) ცენტრალური კომიტეტის, თბილისის კ-ის და ცაკის ორგანო

ფასი 10 კაპ.

ორშაბათი
11
იანვარი
1937 წ.
№ 9 (4811)

„რომ დავიძრათ წინ და საბოლოოდ განვამტკიცოთ კოლმეურნეობები, ჩვენ უნდა გადავდგათ მეორე ნაბიჯი, ჩვენ უნდა მივაღწიოთ ახალ წარმატებას. რაში მდგომარეობს ეს მეორე ნაბიჯი? იგი მდგომარეობს იმაში, რომ უფრო ავამაღლოთ კოლმეურნეობა, ყველა კოლმეურნე გავხადოთ შეძლებულად.

ი. სტალინი

ბიბლიოთეკა

... გადასვლა კოლექტიურ მეურნეობაზე, როგორც მეურნეობის გაბატონებულ ფორმაზე, კი არ ამცირებს, არამედ ადიდებს ჩვენს ზრუნვას სოფლის მეურნეობის მიმართ, კი არ ამცირებს, არამედ ადიდებს, კომუნისტების ხელმძღვანელ როლს სოფლის მეურნეობის ამაღლების საქმეში...

ი. სტალინი

(სოფლად მუშაობის შესახებ 1933 წ. 11 იანვარს წარმოთქმულ სიტყვიდან)

კოლმეურნეობა — ბოლშევიკური, კოლმეურნე — შეძლებული!

ოთხი წლის წინათ, 1933 წელს 11 იანვარს, საკ. კ.პ. (ბ) ც. კ-ის და ცენტრალური საკანტროლო კომისიის გაერთიანებულ პლენუმზე მშრომელთა საყვარელმა ბელადმა დიდმა სტალინმა თავის ისტორიულ სიტყვაში გენიოსური ანალიზი გაუკეთა სოფლად მუშაობის საკითხებს.

პარის ჩაბარება სახელმწიფოსათვის, როგორც პირველი მცნება, საკოლმეურნეო წარმოების მიმართ კომუნისტთა ხელმძღვანელი როლის განმტკიცება, ბრძოლა შენიღბულ კლასობრივი მტრების წინააღმდეგ, ყველა კოლმეურნეობათა ბოლშევიკურ კოლმეურნეობებად, ხოლო კოლმეურნეების—შეძლებულად გადაქცევა — ასეთია ბელადის მიერ დასმული ძირითადი საბრძოლო ამოცანები.

საქართველოს ბოლშევიკებმა ამხ. ლავრენტი ბერიას მეთაურობით მტკიცედ მოჰკიდეს ხელი ძველი პარტიული ხელმძღვანელობის მიერ გლეხთა საკითხში დაშვებული უხეში პოლიტიკური შეცდომების გამოსწორებას.

სასოფლო მეურნეობის ყველა დარგი, საკოლმეურნეო მშენებლობა აღმავლობის გზაზე დადგა მტკიცედ. საკოლმეურნეო წარმოებამ გაიმარჯვა საბოლოოდ და სამუდამოდ. კოლმეურნეობანი გაბატონებულ მეურნეობად იქცნენ სოფლად. ორდენოსანი საქართველო სასოფლო-სამეურნეო გეგმებს ვადაზე. და ხარისხიანად ასრულებს ბელადის მითითება ცხოვრებაში განუხრელად ტარდება.

საკოლმეურნეო წარმოების მიმართ კომუნისტთა ხელმძღვანელი როლისა და პასუხისმგებლობის ზრდის საქმეში ამ ოთხი წლის მანძილზე გადამწყვეტი ნაბიჯი გადაიდგა, გაძლიერდა სოფლის პარტიული ორგანიზაციების მუშაობა. სოფლად სამუშაოდ გაიგზავნა რამოდენიმე ასეული შემოწმებული პარტიული და არაპარტიული ბოლშევიკი. განმტკიცდნენ სოფლის პირველადი პარტიული ორგანიზაციები, ისინი დაუფლნენ საკოლმეურნეო წარმოების ტექნიკას და გააძლიერეს პარტიული ხელმძღვანელობა. კოლმეურნე კომუნისტები, საერთოდ, სტახანოვური მეთოდებით მუშაობისა და ავანგარდული როლის ნიმუშებს იძლევიან.

ბოლშევიკური კოლმეურნეობებისათვის ბრძოლა საქართველოს პარტიულ და არაპარტიულ ბოლშევიკთა სასახელო საქმედ გადაიქცა. კლასობრივი მტრების ყველა ჯურის საძირალების წინააღმდეგ გადამწყვეტი ბრძოლით, არსებულ კოლმეურნეობათა საწარმოო - ორგანიზაციული და პოლიტიკური განმტკიცებით კოლმეურნეობანი ხდებიან ბოლშევიკური და კოლმეურნენი — შეძლებულნი.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც მტკიცედ, ვადაზე ადრე და მაღალი ხარისხით ასრულებს სახელმწიფო ვალდებულებებს, ურყევად ატარებს ცხოვრებაში საბჭოთა - სამეურნეო არტელის სტალინური წესდების ყველა მუხლს, მტკიცედ იცავს საზოგადოებრივ, სოციალისტურ საკუთრებას, მუშაობს და ცხოვრობს კულტურულად.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც ეუფლება აგროტექნიკას, ზრდის მოსავლიანობას, ითვისებს ახალ ფართობებს და აძლევს თავის სახელმწიფოს და კოლმეურნეებს უხვ, საუკეთესო ხარისხის პროდუქტებს.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც ეუფლება ზოოტექნიკას, დროულად და მაღალხარისხოვნად ასრულებს მეცხოველეობის სახელმწიფო გეგმას, ანვითარებს საკოლმეურნეო სასაქონლო ფერმებს და უზრუნველჰყოფს იმას, რომ ყველა კოლმეურნეს პირად სარგებლობაში ჰყავდეს პროდუქტიული პირუტყვი, შინაური ფრინველი.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც არტელის სტალინური წესდების შესაბამისად აწესრიგებს წარმოებასა და შრომას, შრომის სტახანოვური მეთოდების ფართოდ დანერგვით მასობრივად რაზმავს მოწინავე ადამიანებს შრომის ენტუზიასტებს, სპობს გაუპიროვნების ნაშთებს, ჯეროვან სიმაღლეზე აყენებს აღრიცხვის ანგარიშგებისა და საზოგადოებრივი კონტროლის საქმეს.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც საკოლმეურნეო სოფელში ნერგავს ახალ—სოციალისტურ კულტურას, კულტურულ განმანათლებლობა მუშაობაში აბამს კოლმეურნეებს.

ბოლშევიკურია ის კოლმეურნეობა, რომელიც ფართო გზას უხსნის ყველა კოლმეურნეს შეძლებულობისაკენ. ბოლშევიკური კოლმეურნეობის თვითეული წევრი უნდა ცხოვრობდეს კულტურულად, შეძლებულად, მხიარულად!

და აი ასეთი ბოლშევიკური კოლმეურნეობანი დღეს ორდენოსან საქართველოში ერთი და ორი როდია! მაგალითი სოფ. ორსანტიის ამხ. გეგეჭკორის სახელობის მილიონერი კოლმეურნეობისა, რომელზედაც მასალებს „კომუნისტის“ დღევანდელ ნომერში ვაქვეყნებთ, მოწმობს, თუ რა სასწაულის მოხდენა შეუძლია კოლექტიურ შრომას.

ძხოლოდ ის ფაქტი, რომ ორსანტიის კოლმეურნეობას 1.140 ათასი მანეთი შემოსავალი აქვს და ამ კოლმეურნეობის 3 წევრი უმაღლეს ჯილდოს —ორდენს ატარებს, ცხადჰყოფს, თუ როგორ შეიცვალა სოფლის სახე, სიღარიბის, შიმშილის, უვიცობისა და ადამიანის დაუფასებლობის ნაცვლად თუ როგორ გამეფდა შეძლებული, კულტურული ცხოვრება და რა ღირსეულად დაფასდნენ გუშინდელი „ყაზახები“.

ორსანტია გამონაკლისი არაა. მილიონერ კოლმეურნეობათა რიცხვი დღითი-დღე იზრდება. ყველა კოლმეურნეობა ბოლშევიკურ კოლმეურნეობად, ხოლო ყველა კოლმეურნე შეძლებულ კოლმეურნედ ხდება. ბელადის მიერ ოთხი წლის წინად წამოყენებული ლოზუნგი წარმატებით, ბოლშევიკურად ხორციელდება.

მსოფლიო-ისტორიული მნიშვნელობისა და მაშტაბისაა ჩვენი მიღწევები საკოლმეურნეო მშენებლობის ფრონტზე. მაგრამ ეს იმას ნიშნავს, რომ ყველაფერი უკვე გაკეთებული იყოს! სტალინური წესდების მტკიცედ დაცვა-გატარებით, პარტიული ხელმძღვანელობის შემდგომი გაძლიერებით სტახანოვური მოძრაობის ფართოდ გაშლით უნდა მივაღწიოთ იმას, რომ ყველა კოლმეურნეობა იყოს ნამდვილად ბოლშევიკური, ყველა კოლმეურნე—შეძლებული, რომ სოფლად სუფევდეს, შეძლებული, მდიდრული, ლაღი საკოლმეურნეო ცხოვრება.

ქართული ხელოვნების დეკადა მოსკოვში

„აბესალომ და ეთერი“ დიდ თეატრში

„აბესალომ და ეთერის“ წარმოდგენას დაესწრნენ ამხანაგი სტალინი, პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელები

მოსკოვი, 10 იანვარი. (საქდესი). ქართული ხელოვნების დეკადა მოსკოვში დიდი და უცვლელი წარმატებით მიმდინარეობს. ოპერისა და ბალეტის თბილისის სახელმწიფო თეატრმა თავისი მშვენიერი გუნდით, ბალეტით და ორკესტრით უკვე მოიპოვა ფართო პოპულარობა და მხურვალე სიმპატიები მოსკოველებში, რომელნიც ყოველდღიურად ავსებენ დიდ თეატრს, სადაც მიდის თბილისელთა წარმოდგენები.

9 იანვარს თბილისის თეატრმა პირველად უჩვენა მოსკოვში თავისი ერთერთი საუკეთესო დადგმა ოპერა აბესალომ და ეთერი“.

სპექტაკლს დაესწრნენ ამხანაგი **სტალინი, მოლოტოვი, ვოროშილოვი, ორჯონიკიძე, მიკოიანი, კოსიორი, პოსტიშევი, ხრუშჩოვი, ბერია, მეჟლაუკი, შკირიატოვი, კერჟენცევი.**

სპექტაკლი უდიდესი წარმატებით ჩატარდა. განსაკუთრებულად ძლიერია ოპერის მეორე აქტი. მაყურებლები მოხიბლა საუცხოო ქართულმა ხალხურმა სიმღერებმა და ცეკვამ.

მეორე აქტის შემდეგ საზოგადოება მიესალმა დამდგმელთ, ხელოვნების დამსახურებულ მოღვაწეთ, რეჟისორ აესაბაძეს, დირიჟორ მიქელაძეს, ორდენოსან მხატვარს გამრეკელს, აგრეთვე მთავარი როლების შემსრულებელთ: რესპუბლიკის დამსახურებულ არტისტს ანდღულაძეს (აბესალომი), რესპუბლიკის დამსახურებულ არტისტ-ქალს სოხაძეს (ეთერი), ამირანაშვილს (მურმანი), ხარაძეს (მარეხი) და სხვ.

ოპერის საფინალო სცენამ, რომელიც მეტად პათეტიურია, აგრეთვე აი აქტის დეკორაციებმა (მურმანის ბროლის ციხე) კვლავ მხურვალე ოვაციები გამოიწვია.

სპექტაკლის დასრულების შემდეგ სცენაზე გამოვიდა თეატრის მხეელი კოლექტივი და მთელ მაყურებლებთან ერთად აღფრთოვანებული ოვაცია გაუმართა ამხანაგ სტალინს, პარტიისა და მთავრობის ხელმძღვანელებს.

○

სსრკ-ს სახკომსაბჭოსთან არსებული ხელოვნების საქმეთა კომიტეტის მითითებით სსრ კავშირის აკადემიური დიდ თეატრს 1937 წლის დადგმების გეგმაში შეაქვს ოპერა „აბესალომ და ეთერი“.

◇ ◇ ◇

შესანიშნავი სპექტაკლი

(მოსკოვი, 10 იანვარი. რადიოგრამა ჩვენი საკ. კორესპონდენტისაგან)

ქართული ხელოვნების დეკადის მეხუთე დღეს გაიმართა „აბესალომ და ეთერის“ პირველი წარმოდგენა. აბესალომს თამაშობდა ანდღულაძე, ეთერს — სოხაძე, მურმანს — ამირანაშვილი, თანდარუხს — ქუმსიაშვილი, დირიჟორობდა მიქელაძე. თეატრი გაჭედილი იყო მაყურებლებით. უამრავმა მსურველმა თეატრში შესვლა ვერ მოახერხა— ბილეთები მთლიანად გაიყიდა, ჯერ კიდევ რამდენიმე დღით ადრე.

სპექტაკლმა დიდი წარმატებით ჩაიარა. საზოგადოების აღტაცება გამოიწვია ფალიაშვილის მუსიკას ძმახიბლავმა ჰანგებმა, საუცხოო დეკორაციებმა და მხატვარ გამრეკელის მიერ სპექტაკლის ზღაპრულმა გაფორმებამ. მეორე მოქმედების შემდეგ სცენაზე გამოვიდნენ რეჟისორი აესაბაძე, დირიჟორი მიქელაძე, მხატვარი გამრეკელი. საზოგადოება მათ ტაშის გრიალით შეხვდა.

დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა ცეკვამ მრგვალ ხალიჩაზე მეორე აქტის ფინალში. ამ სპექტაკლზე თბილისის ოპერის გრაციოზულმა პლასტიკურმა ბალეტმა მოსკოველთა ახალი აღტაცება და სიხარული მოიპოვა. მქუხარე ტაშით შეხვდნენ მეოთხე აქტის გაფორმებას. ბრჭყვიალა ბროლის ციხე, აბესალომის ამალის ძდიდრული მორთულობით აფერადებული კიბის საფეხურები წარმოადგენს სადღესასწაულო პარადს და დიდი ოსტატის ხელით გამოქანდაკებულ მაღალხარისხოვან სკულპტურულ ნაწარმოებს.

საუცხოოდ ბგერდა სოხაძის და ამირანაშვილის ხმები. როგორც დეკადის პირველ დღეებში, ახლაც მაღალ დონეზე იდგა გუნდის შესრულება.

რას სწერენ გაზეთები

„პრავდა“ დღეს ბეჭდავს გ. გოროდინსკის სტატიას ქართული მუსიკის სიმღერისა და ცეკვის საღამოს შესახებ დიდ თეატრში.

საღამო დაიწყო სიმღერით სტალინზე, რომელიც შეასრულა აღმოსავლეთ საქართველოს სახელმწიფო ეთნოგრაფიულმა გუნდმა.

„ბევრს მშვენიერ სიმღერას მღერიან დიდი სტალინის შესახებ ჩვენს ქვეყანაში, — სწერს გოროდინსკი, — ჩვენ მოვისმინეთ, როგორ მღეროდნენ სტალინზე უკრაინელი ხალხის მომღერლები, კაზახსტანისა და ყირგიზეთის მომღერლები. თვითეული ხალხი თავის ენაზე უმღერის მშრომელთა ბელადს და ქართული სიმღერა სტალინზე მშვენიერი, ვაჟკაცური სიმღერაა. ეს არის ხალხური სიმღერა ამ სიტყვის სრული მნიშვნელობით. დარბაზი ამ სიმღერას ტაშის გრიალით შეხვდა.

არანაკლებ კარგია „სიმღერა ბელადზე“, რომელიც ჩინებულად შესრულეს ეროვნული საკრავის ჩონგურის აკომპანიმენტით. ამ სიმღერაში უკვე სავსებით გამომჟღავნდა სსქართველოს საგუნდო კულტურის ძრავალფეროვნება და სიმდიდრე.

ნაკლები წარმატება ხვდათ სხვა სიმღერებს, რომლებიც შეასრულა ამ გუნდმა, ვინაიდან მისი რეპერტუარი არასაკმაოდ მოფიქრებული იყო და ერთგვარი ერთფეროვნება ახასიათებდა“.

დასავლეთ - საქართველოს გუნდის მიერ შესრულებულ სიმღერებში ავტორი გამოჰყოფს „სულიკოს“. რომ ვილაპარაკოთ სილამაზის შესახებ მუსიკაში, „ჩვენ — სწერს იგი — შეიძლება ვერც კი ვიპოვოთ მთელ მსოფლიო მუსიკალურ ლიტერატურაში ბევრი ისეთი ნაწარმოები, როგორიც არის დასავლეთ-საქართველოს გუნდის მიერ შესრულებული უბადლო სიმღერა „სულიკო“.

გოროდინსკი ეხება ქართულ ცეკვას და სწერს:

— „ჩვენ გვეგონა, რომ ქართულ ცეკვას მაინც კარგად ვიცნობდით. მაგრამ თურმე ლეკურს, რომელსაც მოსკოვის ესტრადებზე ცეკვავენ, მეტად ცოტა რამ აქვთ საერთო ნამდვილ ქართულ ხალხურ ცეკვასთან. მხოლოდ ქართველი ოსტატების ჩამოსვლის შემდეგ გავიგეთ ჩვენ, თუ რა არის „ლეკური“, „ხორუმი“ და სხვ.

ქართველმა ამხანაგებმა, — სწერს იგი დასასრულ, — ბევრი სიხარული მოგვიტანეს და ჩვენ ვამაყობთ მათი წარმატებებით. საბჭოთა საქართველოს ხელოვნების გამარჯვება საბჭოთა კავშირის მთელი ხელოვნების გამარჯვებაა“.

სპექტაკლ „აბესალომ და ეთერის“ შესახებ „იზვესტიაში“ სწერს პ. მარკოვი. ეს იყო მხურვალე, მგზნებარე და პოეტური სპექტაკლი. იგი მაღალ შეფასებას აძლევს მუსიკას, დეკორაციებს, გუნდს და მსახიობთა თამაშს. მსახიობთა შორის იგი გამოჰყოფს ამირანაშვილს, სოხაძეს, ანდღულაძეს. „ქართულმა თეატრმა, — ამთავრებს სტატიას მარკოვი, შეჰქმნა სპექტაკლი დიდი პოეტური და ტრაგიკული ძალისა — სპექტაკლი, რომელიც უნდა გახდეს ჩვენთვის შესწავლის საგანი, გაკვეთილი ჩვენი საოპერო თეატრებისათვის, სპექტაკლი, რომლის წარმატებისათვის უნდა ვუმადლოდეთ მთელ კოლექტივს მისი მუსიკალური ხელმძღვანელის ევგენი მიქელაძის მეთაურობით“.

ქართული ხელოვნების დეკადასთან დაკავშირებით, „კომსომოლსკაია პრავდის“ მთელი დღევანდელი ნომერი, მოწინავეს ჩათვლით, მიძღვნილია ორდენოსან საბჭოთა საქართველოსადმი.

გაზეთი ბეჭდავს სტატიებს საქართველოს კ. პ. (ბ) ც. კ-ის პროპაგანდისა, აგიტაციისა და ბეჭდვითი სიტყვის განყოფილების გამგის ე. ბედიასას — „თავისუფლების მოყვარე ქართველი ხალხი“, საქართველოს ალკკ-ს ც. კ-ის მდივნის ა. მგელაძისას — „კომკავშირის მებრძოლი რაზმი“, ლ. იაკოვლევისას — „საბჭოთა ქვეყნის მარგალიტი“ და სხვ. განყოფილებაში „ჩვენ გვიყურებდა და გვისმენდა სტალინი“ დაბეჭდილია ოპერისა და ბალეტის ქართული თეატრის მთელ რიგ მსახიობთა შენიშვნები.

თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელი რესპუბლიკის სახალხო არტისტი ა. რ. წუწუნავა თავის შენიშვნაში „ბელადის მოწონება გვაღფრთოვანებს“, სწერს: „ოპერისა და ბალეტის ქართული თეატრის მთელი კოლექტივი დარწმუნებულია, რომ იგი დასძლევს საბჭოთა საოპერო სპექტაკლის შექმნის ამ ახალ ძნელ ამოცანებს. ამის საწინდარია — გულთბილი მიღება და მოწონება, რომელიც ჩვენ მივიღეთ რამდენიმე ჩვენს სპექტაკლზე დამსწრე ამხანაგი სტალინისა და მისი მებრძოლი თანამოსაგრეებისგან. ის მოწონება, რომელსაც ისინი გამოხატავდნენ ოპერისა და ბალეტის ჩვენი არტისტების, დირიჟორებისა, ორკესტრისა და დამდგმელთა მიმართ, ახალი მუშაობისათვის გვაღფრთოვანებს“.

მრავალრიცხოვანი ფოტოსურათების გარდა „კომსომოლსკაია პრავდა“ ბეჭდავს „სულიკოს“ ტექსტს და ნოტებს, რომელსაც ასრულებს მეჩონგურეთა ანსამბლი (საქდესი).

◇ ◇ ◇

კრებული „საქართველოს ხელოვნება“

მოსკოვი, 9 იანვარი (საქდესი). ამ დღეებში, როდესაც თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრი და საგუნდო ანსამბლები დიდი წარმატებით უჩვენებენ მოსკოვში დიადი ქართველი ხალხის შესანიშნავ ხელოვნებას, გამოვიდა კრებული „საქართველოს ხელოვნება“.

კრებული იწყება ამხ. გორდელაძის სტატიით, რომელიც გვაძლევს მკაფიო წარმოდგენას მრავალი საუკუნის მანძილზე ქართული ხელოვნების განვითარების შესახებ.

კრებული შეიცავს ბოკუჩავას სტატიას „ქართული თეატრი და დრამატურგია“, ასლანიშვილის — „საქართველოს მუსიკალური კულტურა“, არაყიშვილის — „საქართველოს მუსიკალური ფოლკლორი“, ჯავრიშვილის — „ქართული ხალხური ცეკვა“.

კრებულის საბოლოო სტატიაა მგალობლიშვილისა და ალხაზიშვილის სტატია „პროლეტარული რევოლუციის მიერ შექმნილი ხელოვნება“, მიძღვნილი საბჭოთა ენციკლოპედიისადმი, რომელიც წარმატებით ვითარდება საქართველოში.

კრებული ილუსტრირებულია საქართველოს სს რესპუბლიკის ხელოვნების მოღვაწეთა მრავალრიცხოვანი პორტრეტებით, მუსიკალურ კოლექტივთა, ხალხური ცეკვის ცალკეულ შემსრულებელთა, თეატრალური დადგმების სცენათა და ფილმების კადრთა სურათებით. კრებული გამოსცა სახელმწიფო გამომცემლობა „ხელოვნებამ“ 5 ათას ცალად.

ამხანაგ სტალინის საუბარი აჭარელ გლეხებთან

ნახატი ა. ჭუთათელაძისა

დიადი იუბილესათვის მზადება

ბათომი, 10 იანვარი. (ტელეგრაფით „კომუნისტის“ საკ. კორესპონდენტისაგან). დღეისათვის უკვე დამზადებულია ყველა ექსპონატი: ფოტო-სურათები, ნახატები, ქანდაკებანი აჭარის რევოლუციის მუზეუმისათვის, რომელიც გაიხსნება 13 იანვარს, სტალინის მიერ რსდმპ პირველი კომიტეტის მოწყობის 35 წლისთავზე.

სურათებიდან, რომელთა სიუჟეტია 1901-1905 წლებში სტალინის მიერ მოწყობილი არალეგალური შუშაობა, წარმოდგენილი იქნება: სტალინის დიდი პორტრეტი მხატვარ ხუციშვილისა, სტალინი — პროპაგანდისტი ბათომის ფონზე (1902 წელი) — სანაძისა, სტალინის გამოქცევა ირკუტსკიდან —მხატვარ ჯაჰიერაშვილისა, სტალინი და ხაშმი — კირაკოზოვისა, სტალინის არალეგალური გაძოსვლა — ციმაკურაძისა, სტალინის გადასახლება ბათომიდან —ნადარეიშვილისა, სტალინის ქანდაკება — ამიროვისა და რევოლუციური შოძრაობის ამსახავი სხვა მასალები.

აგრეთვე დამზადებულია მაკეტები: სახლი, რომელშიც სტალინი ცხოვრობდა 1901 წელს, არალეგალური სტამბა ხაშმის სახლში სოფელ მამუდეში, დაზგა და პრესი ფელ მამუდეში, დაზგა და პრესი სტალინის პირველი სტამბისა, რომელზედაც თითონ სტალინი ბეჭდავდა.

დამზადებულია ბათომის 1902 წლის გეგმა იმ ადგილების აღნიშვნით, სადაც სტალინის მიერ ჩამოყალიბებული წრეები იყო და სადაც ტარდებოდა სხვა სამუშაოები და დემოსტრაციები.

გამოფენა გაიხსნება აჭარის პედტექნიკუმში.

ბათომის ყველა საწარმოებსა და ქარხნებში გაიმართება მუშათა კრებები. მოგონებებით გამოვიდნენ ძველი მუშები, რომლებიც არალეგალურ პირობებში ძუშაობდნენ სტალინთან. მთელი ბათომის მშრომელები დიდი ინტერესით ისმენენ საუბრებს და ემზადებიან 13 იანვრის საზეიმო დღისათვის.

ზეგ სრულდება რსდმპ ლენინურ-ისკრული მიმართულების ბათომის პირველი კომიტეტის მოწყობის 35 წლისთავი

ეროვნული ბიბლიოთეკა

◆ დიადი ისტორიული იუბილეს წინ

დიდი სტალინი ბათომში

ხაჩიკ ყაზარიანი
ბათომის მანთაშევის ქარხნის ყოფილი მუშა

1891 წლიდან მე ვმუშაობდი ბათომში, მანთაშევის ქარხანაში. მუშაობის პირობები იმ ხანებში საშინელი იყო. ჩვენ, მუშებს, გვაიძულებდნენ გვემუშავნა 14-16 საათს დღეში, გვაჯარიმებდნენ, გვცემდნენ.

ერთხელ (ეს იყო 1901 წელს) ჩვენ გვაცნობეს, თბილისიდან ამხანაგი ჩამოვიდა და თავისთან გვიწვევს ორ-ორ კაცს თვითეულ საამქროდან მოსალაპარაკებლადო. სარჩილავ საამქროდან აგვირჩიეს მე და მიხა გაბუნია. ჩვენ გავემართეთ მიხა გაბუნიას სახლისაკენ, რომელიც თბილისის ქუჩაზე მდებარეობდა. ამ სახლში შეკრებილთა შორის იყო თბილისიდან ჩამოსული ახალგაზრდა ამხანაგი, რომელსაც სოსოს უწოდებდნენ. ეს იყო ჩვენი დიდი სტალინი.

რამდენიმე ხნის შემდეგ, ერთერთ გვირა დღეს, ამხანაგმა სტალინმა კვლავ შეგვკრიბა ყველანი, საქარხნო რწმუნებულნი და მოგვცა მითითება დაგვეწყო ბრძოლა სამუშაო დღის შემცირებისათვის, ამასთან დაწვრილებით განგვიმარტა, თუ პრაქტიკულად როგორ გვეწარმოებინა ეს ბრძოლა.

ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით ჩვენ გავაჩაღეთ ბრძოლა სამუშაო დღის შემცირებისათვის და აქ საქმეში წარმატებას მივაღწიეთ. ჩვენ ვიწყეთ მუშაობა მხოლოდ 12 საათს დღეში და სრულიად უარი ვთქვით კვირა დღეებში მუშაობაზე.

ამ პერიოდში ამხანაგ სტალინს საკმაოდ ხშირად ვხვდებოდი. ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით ჩვენი საქარხნო არალეგალური ორგანიზაცია დღითიდღე იზრდებოდა და მტკიცდებოდა. მალე ქარხნის პატრონს ჩვენ წავუყენეთ მთელი რიგი მოთხოვნები მუშათა მდგომარეობის გასაუმჯობესებლად და დავემუქრეთ, რომ მუშაობას შევწყვეტდით, თუ იგი ამ მოთხოვნებს არ შეასრულებდა.

ამის პასუხად პოლიციამ დააპატიმრა 30 მუშა. ყველა ისინი მალე გამოუშვეს, ოთხი კაცის გამოკლებით, რომლებიც, როგორც წამომწყებნი, დააკავეს. მათ შორის ვიყავით ასატურ ბაგიროვი, გევორქ გევორქიანი, მე და კიდევ ერთი ამხანაგი, რომლის გვარიც ახლა არ მაგონდება.

ჩვენი დაპატიმრების ამბავი რომ გაიგეს, მუშებმა პავლე ბალანჩივაძემ და მუშამ მარქარიანმა გაფიცვის დამუქრებით მოსთხოვეს ქარხნის ადმინისტრაციას ჩვენი დაუყოვნებლივ განთავისუფლება. ჩემი ძმა კი, ვართანი, რჩევისათვის ამხანაგ სტალინთან წავიდა. მისი საშუალებით ამხანაგმა სტალინმა მუშებს შეძოუთვალა, გაფიცვის გზით ეცადეთ თქვენი მოთხოვნების განხორციელებას მიაღწიოთო. „თორემ შენს ძმას ველარ იხილავო“, — დასძინა ამხანაგმა სტალინმა.

ამხანაგ სტალინის რჩევით, ქარხნის სოციალ-დემოკრატიულმა ორგანიზაციამ გაფიცვა გამოაცხადა...

მუშების ახალ-ახალმა დაპატიმრებამ ბოქაული ჩხიკვაძის მიერ მუშების შეუპოვრობა ვერ გასტეხა. პოლიცია ბოლოსდაბოლოს იძულებული იყო განვეთავისუფლებინეთ ყველა დაპატიმრებულნი, ხოლო ქარხნის ადმინისტრაციას — დაეკმაყოფილებინა ჩვენი ძირითადი მოთხოვნები...

1902 წლის თებერვალს დაიწყო გაფიცვა როტშილდის ქარხანაში. პოლიციამ დააპატიმრა ოცდაათი მოწინავე მუშა, ხოლო შემდეგ, როდესაც ამ დაპატიმრებაზე მუშებმა 8 მარტს დემონსტრაციით უპასუხეს, დაპატიმრებულთა რიცხვმა 350 კაცს მიაღწია.

ამ გადამწყვეტ მომენტში ამხანაგმა სტალინმა მოიწვია სოციალ-დემოკრატიული წრეების ყველა ხელმძღვანელი (კრება შესდგა ქალაქის განაპირა კუთხეში, ძმების დარისპან და ილარიონ დარახველიძეების ბინაზე). ამხანაგ სტალინის წინადადებით გადასწყდა გამოგვეცხადებინა საყოველთაო გაფიცვა, მოგვეწყო ახალი დემონსტრაცია და მოგვეთხოვა ყველა დაპატიმრებულის განთავისუფლება.

ეს დემონსტრაცია გაიმართა 9 მარტს, მასში მონაწილეობას იღებდა 6 ათასამდე მუშა.

9 მარტს საღამოს, სოციალ-დემოკრატიული წრეების ხელმძღვანელები შეიკრიბნენ ამხანაგ სტალინთან. მათთან საუბრის დროს ამხანაგმა სტალინმა თავისი ჩვეული სიმტკიცით სთქვა: „დღევანდელი დღის განმავლობაში ჩვენ წინ წავიწიეთ რამდენიმე წლით“.

აპრილის დამდეგს ბათომის ორგანიზაცია ჩავარდა. ეს მოხდა შემდეგნაირად. მე ვიჯექი ერთერთ ყავახანაში, როდესაც ჩემთან მოვიდა მიხა გაბუნია და ჩამჩურჩულა, ამხანაგი სტალინი გვიხმობსო მე და მიხა გავემართეთ არტაანის ქუჩისაკენ. გზაში მიხამ მითხრა: „შენ პირდაპირ წადი, მე კი ვალოდია დადიანშვილის წამოსაყვანად შევირბენო“

თავი მოვიყარეთ დარისპან და ილარიონ დარახველიძეების ბინაზე, სადაც ჩვენ გველოდებოდა ამხანაგი სტალინი. თათბირმა ნაშუალამევამდე გასტანა. თათბირის შემდეგ მე, მიხა გაბუნია, მანუკ ამამჯიანი და ილარიონ დარახველიძე კვლავ ყავახანისკენ გავემართვთ, მაგრამ იგი უკვე დახურული აღმოჩნდა. გადავწყვიტეთ დავშლილიყავით. და აი, როდესაც ილარიონ დარახველიძე შინ დაბრუნდა, იქ მან უკვე ვერ ნახა ვერც თავისი ძმა დარისპანი, ვერც ამხანაგი სტალინი. როგორც გამოირკვა, ისინი იმ ღამეს დაეპატიმრებინათ.

ხოლო სამი დღის შემდეგ, მუშაობის დროს, ქარხანაში დაგვაპატიმრეს მე და ვალოდია დადიანშვილი.

ჩვენ მალე განგვათავისუფლეს. ამხანაგი სტალინი კი, ბათომის საპყრობილეში ერთი წლის პატიმრობის შემდეგ, გადაიყვანეს ქუთაისის საპყრობილეში...

მე ბედნიერი ვარ იმით, რომ ვცხოვრობ უდიდეს სტალინურ ეპოქაში და უზომოდ ვამაყობ იმით, რომ ჩემი პირველი რევოლუციური ნაბიჯები ახალგაზრდა სტალინის გენიალური ხელმძღვანელობით გადადგი.

ამხანაგი სტალინი ხელმძღვანელობს აბჯარელთა წრეს ბათომში 1901 წ.
მხატვარი ჯ. ბუსირევი.

მუშათა და გლეხთა ბრძოლის დიდი ორგანიზაციორი

ქიშვარდი ცერცვაძე

მამა ადრე დავკარგე და ბავშვობა მოჯაგრეობაში გავატარე. როცა თოთხმეტი წლის ბიჭი ვიყავი, მივატოვე ჩემი სოფლის სახლი, დედა, ოთხი დაი და სამუშაოს საძებნელად ბათომს გავემგზავრე.

რამდენიმე დღის შემდეგ ნაცნობმა როტშილდის ქარხანაში წამიყვანა სამუშაოზე მოსაწყობად. ძალზე გამაოცა იმ სურათმა, რომელიც პირველად ვნახე. ქარხნის ჭიშკართან დიდძალი ხალხი იყო შეჯგუფული. ელოდნენ მექანიკოსს, რომელიც მუშა-ხელს აგროვებდა ქარხნისათვის. მას დიდხანს ელოდნენ. როგორც იყო მოვიდა. ხელში ეჭირა რკინისწვეტიანი ჯოხი. ამ ჯოხით გაფანტა მან ხალხი, — დღეს ქარხანას მუშა-ხელი არ ესაჭიროებოდა.

ასე გავიდა რვა თვე, როცა, ბოლოს, ქარხანაში მიმიღეს.

ყოველივე ეს იყო 1887 წელს, როცა მალე ჩემი შესვლის შემდეგ ქარხანაში მოხდა გაფიცვა იმის გამო, რომ მუშებს ხელფასი შეუმცირეს. ამ გაფიცვის შედეგად ქარხნიდან დამითხოვეს, სამი წლის შემდეგ კვლავ შევედი ამ ქარხანაში ტყუილი გვარით.

1901 წელს ბათომში ჩამოვიდა ამხანაგი სოსო ჯუღაშვილი — სტალინი. ბათომის მუშებთან პირველი შეხვედრისას ამხანაგმა სოსომ სთქვა: „მე თბილისიდან მუშებთან ჩამოვედი და უნდა შევქმნა მუშათა ორგანიზაცია“.

ამხანაგმა სტალინმა გააერთიანა და დარაზმა ყველა ქარხნისა და ნავსადგურის მუშები. მისი უშუალო ხელმძღვანელობით ბათომის საწარმოებში დაიწყო პირველი რევოლუციური წრეების შექმნა, რომლებიც 1901 წლის დამლევს ამხანაგმა სტალინმა გააერთიანა ბათომის სოციალ-დემოკრატიულ ორგანიზაციაში.

მუშათა ყველა წრის წარმომადგენლების კრება შესდგა 1901 წლის 31 დეკემბერს, ს. ლომჯარიას სახლში. მე ადრევე გავაცანი ამხანაგი სტალინი სილიბისტრო ლომჯარიას. ამხანაგმა სტალინმა ჯერ კიდევ მაშინ მკითხა, შეიძლება თუ არა ვენდოთ ლომჯარიას და შევიყვანოთ წრეში. მე ავუხსენი, რომ ლომჯარია წინათ მუშა იყო და მხოლოდ შემდეგ გადაიყვანეს უფროსი მუშას თანამდებობაზე, რომ სოფლად, სანამ როტშილდის ქარხანაში შევიდოდა, ს. ლომჯარია მეფის ხელისუფლებასთან ბრძოლისათვის მალულად ცხოვრობდა, შემდეგ დააპატიმრეს და გადაასახლეს. ამხანაგმა სტალინმა მითხრა, რომ ასეთ კაცს შეიძლება ვენდოთო.

ამის შემდეგ ლომჯარია შევიყვანეთ წრეში...

1902 წლის დასაწყისს, ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით, ბათომში დაიწყო საგაფიცვო მოძრაობის გაფართოება და 1902 წლის თებერვალს მოხდა დიდი გაფიცვა როტშილდის ქარხანაში. როტშილდის ქარხნის მუშებმა ადმინისტრაციას წაუყენეს მოთხოვნები: სამუშაო დღის შემცირება, შრომის ხელფასის მომატება, ზოგიერთი ადმინისტრატიული თანამდებობის გაუქმება, ზედამხედველების უფლებათა შეზღუდვა და სხვ.

ამის პასუხად 7 მარტს პოლიციამ დააპატიმრა 32 მუშა.

მეორე დღეს, 8 მარტს ქარხნის ყველა მუშა ამხანაგ სტალინის ხელმძღვანელობით, დაიძრა ბათომის საპყრობილისაკენ დაპატიმრებული ამხანაგების განთავისუფლების მოთხოვნით. ჩვენ დაგვპირდნენ, რომ გაათავისუფლებდნენ მათ მას შემდეგ, როცა ჩვენ დავიშლებოდით. ჩვენ კი მოვითხოვდით, რომ დაუყოვნებლივ გაეთავისუფლებინათ ჩვენი თანამეგზურები. მაგრამ პოლიციამ დააპატიმრა ბევრი ჩვეგანი და ყველა დაპატიმრებული ეგრეთწოდებულ საეტაპო ყაზარმებში მოათავსა.

9 მარტს ამხანაგმა სტალინმა მოაწყო გრანდიოზული დემონსტრაცია და ბათომის ქარხნების ყველა მუშა საეტაპო ყაზარმებისაკენ წაიყვანა.

მუშებმა კვლავ მოითხოვეს ყველა დაპატიმრებული ამხანაგის განთავისუფლება. და მაშინ ჩვენს წინაალმდეგ გუბერნატორის თანაშემწის განკარგულებით გამოყვანილ ჯარისკაცთა ასეულმა, კაპიტან ანთაძის მეთაურობით, ასტეხა სროლა, რამდენიმე ამხანაგი მოჰკლეს და ბევრი დასჭრეს.

იმ რეპრესიების შედეგად, რომელიც ამ ამბებს მოჰყვა, დაპატიმრებულ მუშათა საგრძნობი რაოდენობა ბათომიდან საეტაპო წესით გადაასახლეს თავის სოფლებში ადგილობრივ ხელისუფალთა მეთვალყურეობის ქვეშ.

ცოტა ხნის შემდეგ, ამხანაგ სტალინის გამოწვევით, რამდენიმე აქტიური მუშა არალეგალურად დაბრუნდა სოფლებიდან ბათომში და განაგრძობდა მუშაობას არალეგალურ ორგანიზაციაში. მაშინ ჩვენთან მუშაობდნენ: ივანე მგელაძე, გერონტი ტუსკია, პორფილე ქურიძე, დათიკო ჩარკვიანი და სხვები.

მაგრამ მალე კვლავ დამაპატიმრეს და ოზურგეთში გადამასახლეს.

ბათომში მუშაობის დროს ამხანაგ სტალინს არაერთხელ გაუგზავნია ამხანაგები ბლეხებში აგიტაციის გასაწევად. იგი გურიიდან იბარებდა რამდენიმე კაცს: ყარამან ხურციძეს, პავლე სეფერთელაძეს, რომელთაც აძლევდა რჩევადარიგებას, თუ როგორ უნდა ეწარმოებინათ რევოლუციური მუშაობა ბლეხებს შორის.

გურიის ბლეხების აჯანყებათა ალი აგიზგიზდა იმ რევოლუციური ნაპერწკლით, რომელიც მუშათა და ბლეხთა მასებში გადაისროლა პროლეტარიატის რევოლუციური ბრძოლის დიდმა ორგანიზატორმა — ამხანაგმა სტალინმა...

9 მარტის ამბების შესახებ ბათომში

ბათომის პროცესი. ჩვენ გადმოგვცეს საბრალმდებლო აქტი ბათომის 21 მუშის საქმეზე, რომელიც გადაცემული არიან ქუთაისის საოლქო სასამართლოზე ადგილობრივ ხელისუფალთა მიერ 1902 წლის 9 მარტს გამოწვეულ ხოცვა-ჟლეტასთან დაკავშირებით. საბრალმდებლო აქტის თანახმად, ბათომში მომხდარი არეულობის საბაბი იყო 389 მუშის დათხოვნა როტშილდის ქარხნიდან 26 თებერვალს. მუშათა საერთო რიცხვი ქარხანაში 900 აღწევდა; მუშათა ესოდენ მნიშვნელოვანი ნაწილის დათხოვნა აიხსნება „თუნუქის ჭურჭლებში ჩასხმულ ნავთზე მოთხოვნილების შემცირებით“. 27 თებერვალს ქარხნის ყველა მუშამ დასტოვა სამუშაო; „ისინი მოითხოვდნენ, რათა არავინ დაეთხოვათ, ხოლო თუ სამუშაო ყველასთვის არ იქნებოდა საკმარისი, ქარხანას უნდა დაეწესებინა მათი მორიგეობით ცვლა, ამასთან ისინი, ვინც სამუშაოზე იქნებოდნენ, მიიღებდნენ სრულ ხელფასს, ხოლო რიგგარეშენი, რომელნიც უმუშევრად იქნებოდნენ, მიიღებდნენ ამ ხელფასის ნახევარს“.

შემდეგ, საბრალმდებლო აქტში ნათქვამია, რომ ბათომში ჩასულმა ქუთაისის სამხედრო გუბერნატორმა თავი მოუყარა გაფიცულებს და დაემუქრა, რომ ყველას, ვინც სამუშაოზე არ გამოვა, ეტაპით გაგზავნის, სამშობლოში, და, როცა მუქარამ არ გასჭრა, პოლიციამ „როტშილდის ქარხნის ადმინისტრაციის მითითებით“ 8 მარტს ღამით დააპატიმრა 32 მუშა ეტაპით გასაგზავნად. 8 მარტს 400 მუშა გამოცხადდა პოლიციის სამმართველოსთან და მოითხოვდა „დაჭერილი ამხანაგების განთავისუფლებას“. პოლიციის სამმართველოდან ხალხი გაეგზავნა საპატიმროს შენობისაკენ, სადაც მათ შემდეგ მისულმა სამხედრო გუბერნატორის თანაშემწემ პოლკოვნიკმა დრიაგინმა გაიწვია კავკასიის მე-7 მსროლელთა ბატალიონის ასეული. მუშები მოითხოვდნენ, რათა ან დაპატიმრებულნი გამოეშვათ, ან **ყველანი დაეპატიმრებინათ.** პოლკოვნიკმა დრიაგინმა შეასრულა უკანასკნელი და დააპატიმრა რა 348 კაცი, წინათ დაპატიმრებულ 32 კაცთან ერთად, წაიყვანა ყველანი საეტაპო საპატიმროში. მეორე დღეს 9 მარტს დილით „9 საათზე საეტაპო ნაწილს მიადგნენ დიდძალი მუშები, რომელთაც წინ უძღოდნენ მეთაურები. მუშები მიდიოდნენ მწყობრად, სიმღერით, ხმაურით და სტვენით“. შესახვედრად გამოსულ პოლკოვნიკ დრიაგინს მეთაურმა მუშებმა მიჩხირიმიანცმა და თეოფილე გოგიბერიძემ მუშების სახელით განუცხადეს იგივე მოთხოვნა—ან გაეთავისუფლებინა დაპატიმრებულნი, ან დაეპატიმრებინა ყველანი. ამაზე პოლკოვნიკმა უპასუხა ბრძანებით დაშლილიყვნენ. რადგან ხალხმა უარი განაცხადა ამ ბრძანების შესრულებაზე, დრიაგინმა საპატიმროს ათასეულის აქ დაბანაკებული კომანდის დასახმარებლად გამოიძახა კავკასიის მე-7 მსროლელთა ბატალიონის ასეული. ჯარისკაცების ცდაზე გაეწმინდათ მოედანი მუშებისაგან, უკანასკნელებმა ქვების სროლით უპასუხეს. „მუშები ცდილობდნენ წაერთვათ თოფები ჯარისკაცებისთვის, ისმოდა ყვირილი: „დასცხეთ მაგათ, წაართვით თოფები, მაგათ არ შეუძლიანთ ისროლონ“. მოედანზე მყოფ მუშებს შეუერთდნენ საეტაპო ნაწილში მოთავსებულნი, რომლებიც იქიდან ქვებს ისროდნენ და, ბოლოს, გამოცვიდნენ საპატიმროს ეზოდან. დასასრულ ჯარებმა ასტეხეს სროლა, მოჰკლეს 14 მუშა და ბევრი დასჭრეს. მოედანზე დაკავებულ და შემდეგ—პოლიციელთა მითითებით — დაპატიმრებულ 21 მუშას ჰბრალდება ადგილობრივი ადმინისტრაციული ხელისუფლებისათვის აშკარა წინააღმდეგობის გაწევა იმ მიზნით, რომ აეძულებინათ იგი გაეთავისუფლებინა დაპატიმრებული მუშები, ამასთან გოგიბერიძე (26 წ.) და ხირიმიანცი (31 წ.) ხელმძღვანელობდნენ ბრბოს მოქმედებას“, ე. ი. მათ ბრალი ედებათ სისხლის სამართლის დებულების მე-13, მე-264 მუხ. და მე-266 მუხ. პირველი ნაწილის მიხედვით.

ამ საბრალდებლო აქტის შესახებ ჩვენი კორესპონდენტი გვწერს:

ჟანდარმთა პოლკოვნიკის ზეიდლიცის ჩვენებით, საეტაპო პუნქტის ალაყაფის კარებიდან გამოჭრილი ჯგუფი მოექცა ჯარებსა და ქუჩაში მდგომ ხალხს შუა. ზეიდლიცმა აღიარა, გამოსულთ გაქცევა რომ სდომებოდათ კიდეც, ისინი ამას ვერ მოახერხებდნენ, რადგან გასასვლელი არ იყო. პროკურორმა საბრალმდებლო აქტში რატომღაც პოლკოვნიკ ზეიდლიცის ჩვენებას ამჯობინა ჟანდარმთა სამმართველოს თარჯიმანის კიაკივას ჩვენება, რომელიც, პირიქით, ამტკიცებდა, რომ ამ ჯგუფს ჰქონდა გასასვლელი ალაყაფის კარების მარჯვნივ.

მეორე შემთხვევაში საბრალმდებლო ხელისუფლება სწორედ საწინააღმდეგოდ მიიქცა. არცერთ მოწმეს, რომელიც გუბერნატორის ახლოს იდგა, მათ შორის ზეიდლიცის გვერდით მდგარ კიაკივასაც არ დაუნახავს, რომ გოგიბერიძე, რომელიც ელაპარაკებოდა გუბერნატორის თანაშემწეს, მსროლელთა შიახლოვებისას გაქცეულიყო მათკენ ყვირილით. ეს დაინახა მხოლოდ ზეიდლიცმა და მხოლოდ მისი ჩვენების საფუძველზე გოგიბერიძე მიეცემულია პასუხისგებაში, როგორც მასის მეთაური, რომელიც თითქოს ძალადობისაკენ მოუწოდებდა მას.

საბრალმდებლო აქტი სრულიად უგულებელჰყოფს გარემოებას, რომელიც დაადასტურა მოწმეთა უმრავლესობამ: გუბერნატორის თანაშემწემ დრიაგინმა, ჟანდარმთა პოლკოვნიკმა ზეიდლიცმა, ოფიცრებმა და ბოქაულებმა, რომ ყველა მღელვარების დროს მუშებს შორის შეინიშნული იყო ჯგუფი, რომელიც დაჟინებით მოითხოვდა გუბერნატორისგან ამხანაგების განთავისუფლებას, მაგრამ ამავე დროს აკავებდა ხალხს ყოველგვარი ძალადობისაგან. ამ პირთა რიცხვს ეკუთვნოდნენ გოგიბერიძე და ხირიმიანცი, რომლებიც საბრალდებლო აქტში გამოყვანილი არიან, როგორც ძალმომრეობითი წინააღმდეგობის ხელმძღვანელები...

თუ რა ზერელედ და უსაფუძვლოდ აძლევდნენ ხალხს პასუხისგებაში, შეგვიძლიან დავინახოთ შემდეგიდან.—უბნის ზედამხედველმა ყარადაშვამ განაცხადა, რომ მან დაინახა, თუ როგორ ებრძოდა გოგიბერიძე ჯარისკაცებს. თავდაპირველად მხოლოდ ამ საფუძველზე მიცემულ იქნა უკანასკნელი პასუხისგებაში. მეორე დღეს ყარადაშვამ ქუჩაში დააპატიმრა ბახტაძე და განაცხადა, რომ იბრძოდა არა გოგიბერიძე, არამედ ბახტაძე. შედეგად ორივე საბრალდებლო სკამზე აღმოჩნდა. ერთგულებით გატაცებულმა გამომძიებელმა პასუხისგებაში მისცა და ციხეში ჩააგდო დაახლოებით 10 კაცი მხოლოდ იმიტომ, რომ მათი ჩვენება ადმინისტრაციისათვის სახეირო არ იყო. საპროკურორო ხელისუფლებამ გასცა განკარგულება მათი განთავისუფლების შესახებ, რადგან არავითარი მამხილებელი საბუთი არ მოიპოვებოდა მათი პასუხისგებაში მიცემისათვის.

გამომძიებლის თავხედობა იქამდე მიდიოდა, რომ იგი თავის დადგენილებაში დაპატიმრების შესახებ ემყარებოდა იმას, რომ შეტაკებამდე ორი დღით ადრე ადმინისტრაციამ დაპატიმრა ესა თუ ის პირი და ამიტომ იგი სოლიდარულია მუშებთან, რომლებმაც წინააღმდეგობა გაუწიეს ჯარებსო“.

საბრალდებლო აქტში მოყვანილი ისტორია, თუ როგორ გამოიწვიეს ხელისუფლების წარმომადგენლებმა „არეულობა“ და როგორ დაამთავრეს იგი 14 კაცის წარმეუხრელი მოკვლით, შეიძლება ილუსტრაციად გამოდგეს ბ-ნ ვიტეს სააგიტაციო ბროშურისათვის თვითმპყრობელური მთავრობის დანაშაულებრივი დამოკიდებულების შესახებ მუშათა პროფესიული ბრძოლისადმი.

„ისკრა“ № 26, 1902 წ. 15 ოქტომბერი, გვ. 6.

მასალები დამუშავებულია მარქს-ენგელს-ლენინის ინსტიტუტის თბილისის ფილიალის მიერ. იბეჭდება შემოკლებით. **რედ.**

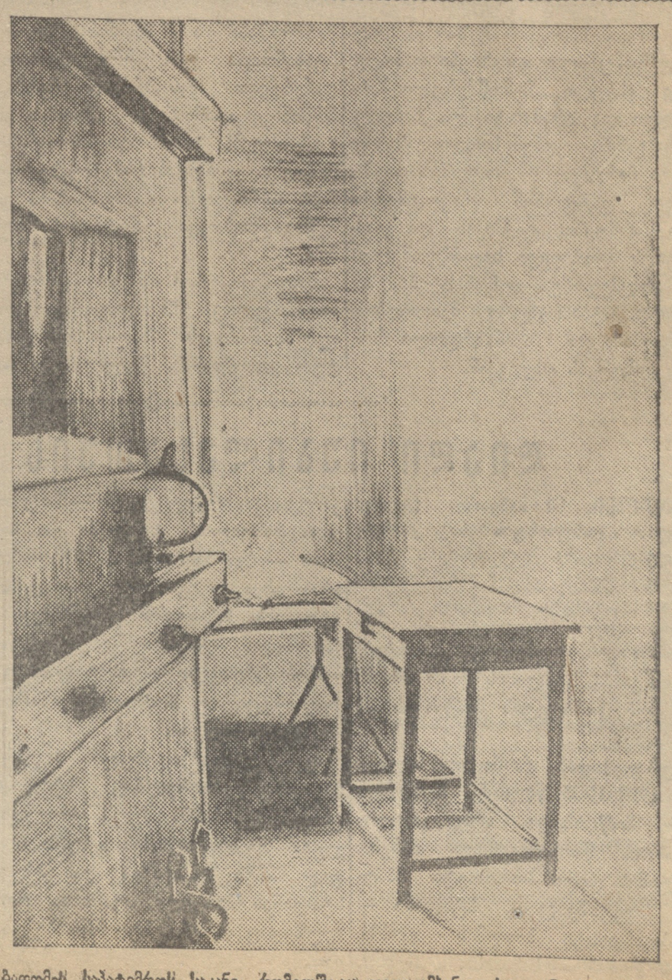

ბათომის საპატიმროს საკანი, რომელშიაც იჯდა ამხანაგი სტალინი 1902-3 წ. წ.

ვერა ლომჯარია

სტალინმა შთაგვინერგა სიმამაცე და მგრისადმი სიძულვილი

ღამდებოდა. სილიბისტრო მოვიდა შინ ორი ამხანაგით.

—დაო, — მითხრა მან, ჩვენ ესენი უნდა დავაბინაოთ რაც შეიძლება საიმედოდ.

თითქმის ყველა ჩვენი ოთახი მობინადრე მუშებს ეკავათ. რჩებოდა ერთი, თავისუფალი — იქ მოვაწყეთ ორივე.

ყურადღებას იპყრობდა ერთი უცნობი, რომელსაც პირისახე ყაბალახით ჰქონდა ახვეული. წელში გამართული იდგა და თვალიც გამჭრიახი ჰქონდა.

მას უწოდებდნენ სოსოს. მეორე ამხანაგს კი — კოწიას.

ეს იყო დეკემბრის უკანასკნელ რიცხვებში.

ცხრაას ორი წელი დგება. იშვიათი საღამოა. ამხანაგი სოსო ელის მუშებს ქარხნებიდან — საიმედო, ეოთგულ ამხანაგებს.

ჩემი ძმა პორფილე და მასთან ერთად კიდევ ორი თვალყურს ადევნებენ გზას. ირგვლივ ტყეა, სიჩუმე. მახლობლად კიდევ ერთი სახლია.

შეიკრიბნენ მუშები. თითქოს ახალ წელს ვეგებებით, მაგრამ სიტყვები უჩვეულოა.

ლაპარაკობს ამხანაგი სოსო. და პირველი სიტყვებიდანვე ყველა გაიტაცა. ლაპარაკობს იმაზე, თუ როგორ უნდა დაიცვან მუშებმა თავისი უფლებანი.

ყოველივე ეს განსაკუთრებით ახალი იყო ჩვენთვის, ქალებისათვის, მაგრამ ამხანაგმა სოსომ შემდეგ ჩვენც ჩაგვაბა მუშაობაში.

იმ საღამოს იგი დიდხანს ესაუბრა მუშებს, თვითეულ მათგანს უნდა შეერჩია, დაერაზმა ამხანაგები.

შემდეგ სოსომ მოაწყო კრება სასაფლაოზე, დიდძალი ხალხი შეიკრიბა. ყველანი — ქარხნის მუშები.

ეს იყო ღამით.

აირჩიეს მოხერხებული ადგილი.

სტალინი დიდხანს და გატაცებით ლაპარაკობდა. მუშები შემჭიდროვდნენ ამხანაგ სოსოს ირგვლივ, დაძაბული ყურადღებით ისმენდნენ მის მგზნებარე სიტყვებს.

ღამდებოდა. სილიბისტრო მოვიდა შინ ორი ამხანაგით.

—დაო, — მითხრა მან, ჩვენ ესენი უნდა დავაბინაოთ რაც შეიძლება საიმედოდ.

თითქმის ყველა ჩვენი ოთახი მობინადრე მუშებს ეკავათ. რჩებოდა ერთი, თავისუფალი — იქ მოვაწყეთ ორივე.

ყურადღებას იპყრობდა ერთი უცნობი, რომელსაც პირისახე ყაბალახით ჰქონდა ახვეული. წელში გამართული იდგა და თვალიც გამჭრიახი ჰქონდა.

მას უწოდებდნენ სოსოს. მეორე ამხანაგს კი — კოწიას.

ეს იყო დეკემბრის უკანასკნელ რიცხვებში.

ცხრაას ორი წელი დგება. იშვიათი საღამოა. ამხანაგი სოსო ელის მუშებს ქარხნებიდან — საიმედო, ეოთგულ ამხანაგებს.

ჩემი ძმა პორფილე და მასთან ერთად კიდევ ორი თვალყურს ადევნებენ გზას. ირგვლივ ტყეა, სიჩუმე. მახლობლად კიდევ ერთი სახლია.

შეიკრიბნენ მუშები. თითქოს ახალ წელს ვეგებებით, მაგრამ სიტყვები უჩვეულოა.

ლაპარაკობს ამხანაგი სოსო. და პირველი სიტყვებიდანვე ყველა გაიტაცა. ლაპარაკობს იმაზე, თუ როგორ უნდა დაიცვან მუშებმა თავისი უფლებანი.

ყოველივე ეს განსაკუთრებით ახალი იყო ჩვენთვის, ქალებისათვის, მაგრამ ამხანაგმა სოსომ შემდეგ ჩვენც ჩაგვაბა მუშაობაში.

იმ საღამოს იგი დიდხანს ესაუბრა მუშებს, თვითეულ მათგანს უნდა შეერჩია, დაერაზმა ამხანაგები.

შემდეგ სოსომ მოაწყო კრება სასაფლაოზე, დიდძალი ხალხი შეიკრიბა. ყველანი — ქარხნის მუშები.

ეს იყო ღამით.

აირჩიეს მოხერხებული ადგილი.

სტალინი დიდხანს და გატაცებით ლაპარაკობდა. მუშები შემჭიდროვდნენ ამხანაგ სოსოს ირგვლივ, დაძაბული ყურადღებით ისმენდნენ მის მგზნებარე სიტყვებს.

ხოლო შემდეგ პროკლამაციებს აჩიგებდნენ.

სტალინის პროკლამაციები მუშათა მასებში ვრცელდებოდა. ეს პროკლამაციები ხელიდან ხელში გადადიოდა, და ისინი, ვინც კრებაზე არ ყოფილან, ამსჭვალებოდნენ თავისი ძალის შეგნებით კაპიტალისტებთან საბრძოლველად.

მეორე დღეს, მიტინგის შემდეგ, სასაფლაოზე წავედი — ვხედავ ილარიონ კაჭაყმაძის ცოლი, აღათი, აგროვებს პაპიროსის ნამწვავებს, ქაღალდებს, ცდილობს წაშალოს გუშინდელი კრების კვალი.

ამხანაგი სოსო პირველსავე დღეებში ასწავლიდა მუშებს კონსპირაციას, ასწავლიდა, თუ როგორ უნდა დაეცვათ ბრძოლის დროს მუშათა საქმე ჯაშუშებისა და გამცემლებისაგან.

შემდეგ კრებაზე განიხილეს მოთხოვნები, რომლებიც მრეწველებისათვის უნდა წაეყენებინათ. სტალინი უხსნიდა მუშებს, თუ რა უნდა მოეთხოვათ. მან საუცხოოდ იცოდა მუშათა მდგომარეობა და საჭიროება.

მუშათა წარმომადგენლები წავიდნენ მექარხნეებთან. მათ უპასუხეს: კარგი, მოგცემთო, მეორე დღეს კი ისინი დააპატიმრეს.

მუშები აღფოთებული იყვნენ. ამხანაგმა სოსომ მოაწყო დემონსტრაცია. 8 მარტს გავემართეთ პატიმრობის ადგილისაკენ და მოვითხოვეთ გაეთავისუფლებინათ დაპატიმრებულნი. მასაში, მამაკაცებთან ერთად, ქალებიც მოდიოდნენ.

პირისპირ მივადექით.

პატიმრები ამას ჰხედავენ ფანჯრებიდან, ჰყვირიან, გვესალმებიან. დარკინული ფანჯრები და კედლები თითქოს ირყევიან და აგერ-აგერ ცოცხალი ნაკადი გარეთ გადმოჰხეთქავს.

ციხის დამფრთხალმა უფროსებმა აცნობეს მუშებს, რომ დაპატიმრებულებს საეტაპო ყაზარმებში გადაიყვანენ. ჯარისკაცები ჩამწკრივდნენ, გამოიყვანეს 32 მუშა და წაიყვანეს; მათ უკან მიჰყვებიან მუშები და მოითხოვენ განთავისუფლებას. ყველა, ვინც ყაზარმებში შევიდა, დააპატიმრეს — რამდენიმე ასეული კაცი. მათ შორის ჩემი ძმა პორფილეც. მე, და საერთოდ ქალები, ჯარისკაცებმა გაგვრეკეს.

ამხანაგი სოსო იმ საღამოს გამალებით ამზადებდა მუშათა ახალ ძლავრ დემონსტრაციას. დილადახვე დაიძრნენ მუშები ქარხნებიდან მწყობრი რიგებით საეტაპო ყაზარმებისაკენ. დემონსტრაციას ამხანაგი სოსო ხელმძღვანელობდა.

მე გავწიე ჩემ ქმართან ერთად, მივდიოდით სიმღერით, ვამბობდით ხალხურ სიმღერებს.

როგორც კი საეტაპო ყაზარმას ჩვენი სიმღერა შეესმა, — მყის ამოძრავდა, აგუგუნდა იგი.

დემონსტრაციის ყველაზე უფროსი გაცხოველებულ მომენტში დავინახე, რომ ერთმა მუშამ ხელი დასტაცა ბელტსა და სახეში ესროლა კაპიტან ანთაძეს.

დაპატიმრებულებმა ამ დროს დაამტვრიეს ჭიშკარი და გარეთ გამოცვივდნენ. ჯარისკაცებმა სიგნალის მიხედვით აუტეხეს სროლა დემონსტრანტებს. ჯერ ჰაერში ისროლეს, შემდეგ კი ხალხს დაუშინეს ტყვეები. ბევრი დაეცა გულგანგმირული, როგორც შემდეგ გამოირკვა, მოკლული იყო 14 და ბევრიც დაჭრილი. ხალხი აირია და აქეთ-იქით მიაწყდა. ამხანაგი სოსო მასის შუაგულში შეიჭრა, მოუწოდებდა, არ დაბნეულიყვნენ და უხსნიდა, როგორ უნდა მოქცეულიყვნენ შემდეგში.

მოედანი მალე დაცალიერდა. ჯარისკაცებმა თოფები დააყუდეს. სოსო დადის ამხანაგებთან, თვალყურს ადევნებს ყველაფერს და საფრთხეს არაფრად აგდებს.

მე ამ დროს დავრბოდი, ძმას დავეძებდი, მეგონა, მოჰკლეს — მეთქი. ზოგი ჰყვირის: „მიშველეთ“, ზოგიც „წყალი“...

უბნის ზედამხედველ ინწკირველს წავაწყდი, გიჟივით ვტირი, მივვარდი და პაგონები ჩამოვაგლიჯე. იგი სახტად დარჩა, დაიბნა. „მე არ მომიკლავს, — ამბობს ლაჩრულად, — ეს ანთაძემ ჩაიდინა“.

მოკლულნი და დაჭრილნი აიყვანეს ჩვენმა ქალებმა: დესპინე შაფათავამ, ნატალია კირტაძემ, გაიანე ჩხაიძემ და სხვებმა, მივიყვანეთ საბარგულებით საავადმყოფოში.

მუშები დაკრძალვისათვის ემზადებოდნენ. სტალინი ეუბნებოდა მათ, რომ ბრძოლა წინ არის. სამუშაოზე არავინ გამონულა. როცა დაღუპულნი საავადმყოფოდან გამოასვენეს, ეგზიენებოდათ, ბათომის ყველა მუშა მოვიდა დაკრძალვაზეო...

○

ჩვენ ვეხმარებოდით ჩვენს ქმრებს რევოლუციურ მუშაობაში. ამხანაგი სოსო ყოველნაირად გვაბამდა მუშაობაში. მისი ინიციატივით დავიწყეთ მუშათა სპექტაკლების მოწყობა რკინიგზის პატარა სცენაზე. ვდგამდით პიესებს: „ციმბიოელს“, „ქართველ დედას“. პოლიცია ამას ისე უცქეროდა, როგორც უწყინ

ორსანჯია—ბოლშევიკური კოლმეურნეობა

ორსანტიის კოლმეურნეობის მოწინავე ადამიანები.

სურათზე: გუცა საჯაია, ბ. მანგია, პ. ქვარაია, ე. მექენაია, ა. ხაზალია, მ. საჯაია, მ. წითლიძე, ი. პერტია, ლ. გეჯნავა, შ. საჯაია, ჰ. საჯაია, ნ. შამათავა, ნ. საჯაია, ი. ყურუა, ძ. ხაზალია, დ. ხუნ ჯგურუა.

ფოტო შ. ფურცხვანიძისა

„ველოდი“ და „არ ველოდი“

მეცხოველეობის განვითარებას ისე დიდხნის ისტორია აქვს ორსანტიის კოლმეურნეობაში. სამი წლის წინათ დაარსდა მერძეობისა და მეღორეობის ორი ფერმა. მთავარი ყურადღება მივაქციეთ ჯიშიანი საქონლის მოშენებას. აღსანიშნავია, რომ მცირე ხნის განმავლობაში ჩვენი ფერმა თვალსაჩინოდ გაიზარდა. ამჟამად ფერმაში ითვლება 390 სული საქონელი. აქედან 92 სული რქოსანია, დანარჩენი კი ღორები.

გასულ წელს მთლიანად შეინარჩუნეთ რქოსანი საქონლის ნაძატი, რაც შეეხება მეღორეობის ფერმას, ნამატი იქ შენარჩუნებულია 87 პროცენტით.

ჩვენს ფერმაში 25 მეწველი ძროხაა. გეგმით თვითეული ძროხისაგან უნდა მიგვეღო თითო ხბო. ეს დავალება გადამეტებითაც შეეასრულეთ. ხბოების მოცემით და წველის ზრდით თავი ისახელა შერეული ჯიშის ძროხამ „ვალიამ“. შარშან, 4 იანვარს „ვალიამ“ მოიგო ორი ხბო. ჩვენ მხოლოდ ერთს ველოდით და სწორეთ მიტომ ერთ მათგანს ეუწოდეთ „ველოდი“, ხოლო მეორეს „არ ველოდი“. ორივე ხბო შესანიშნავად გამოიყურება. „ველოდი“ ახლა 270 კილოგრამს იწონის, „არ ველოდი“ კი 267 კილოგრამს.

„ვალიამ“ მართლა რეკორდი დაამყარა შარშან. 24 დეკემბერს მან კიდევ მოიგო ხბო, რომლის ცოცხალი წონა დაბადებისას 34 კილოგრამს უდრიდა. ამრიგად ერთ წელიწადში მარტო „ვალიამ“ მოგვცა სამი ხბო. აღსანიშნავია აგრეთვე ის გარემოება, რომ „ვალია“ საუკეთესო მეწველ ძროხად ითვლება. იგი ნამდვილი რეკორდსმენია ორსანტიის კოლმეურნეობაში. შარშან „ვალიამ“ მოგვცა 2.800 ლიტრი რძე. ჯერჯერობით მას მეტოქე არა ჰყავს ჩვენს ფერმაში.

ამხ. ე. მექენაია

კარგი გამოდგა ყალმუხური ჯიშის ძროხა „ლაგვა“. 24 თებერვალს მოგებული მისი ხბო ახლა 250 კილოგრამს აღემატება წონით. „ლაგვა“ ყოველდღიურად 18-მდე ლიტრძეს გვაძლევს.

არანაკლები წარმატება მოვიპოვეთ ჯიშიანი ღორების მოშენებაში. ორსანტიის კოლმეურნეობის სასაქონლო ფერმა მიმდინარე წლიდან მთლიანად გადადის საჯიშე ფერმის მდგომარეობაზე. ჩვენ საკმაოდ მომზადებული კადრები გვყავს, რომ ფერმას კარგად მოეუაროთ. მაღე უნდა შევქმნათ კარგი ჯიშიანი სასაქონლო ფერმა. პირადად მე, როგორც ამ ფერმის ორდენოსანი გამგე, მთელ ჩემს გამოცდილებას მოვახმარ ორსანტიის კოლმეურნეობის სასაქონლო ფერმას, რომ მისი მუშაობა კიდევ უფრო მაღალ საფეხურზე ავიყვანოთ.

ეფთიმე მიქენაია

ორსანტიის კოლმეურნეობის სასაქონლო ფერმის ორდენოსანი გამგე.

მზიური ცხოვრება

მე ვმუშაობ მემინდვრეობის ბრიგადირად. წარმატებული მუშაობისათვის დაჯილდოებული ვარ ამერიკავკასიის ცაკის საპატიო სიგელით.

შარშან ჩვენმა ბრიგადამ საწარმოო დავალებანი დიდი გადაჭარბებით შეასრულა. რით ვაღწევთ ამ წარმატებას? ბრიგადაში ძალთა სწორი განაწილებით, საქმისადმი ღრმა სიყვარულითა და ცოდნით, სამუშაოს დროის მოხერხებულად გამოყენებით, — აი ჩვენი გამარჯვების საიდუმლოება.

მიღწეული წარმატებებით თვითკმაყოფილებას როდი ვეძლევით. ჩვენს წინაშე დასახულია მეტად პასუხსაგები ამოცანა. რადაც უნდა დაგვიჯდეს წელს უნდა მივაღწიოთ მოსავლის თვალსაჩინოდ გადიდებას. კერძოდ, სიმინდის მოსავალი უნდა მივიღოთ სულ მცირე 22 ცენტნერი ჰექტარზე. ამ თავითვე შევუდექით ნაცარის დაგროვებას; სიმინდს დავთესავთ მძრალად მოხნულ ნიადაგზე.

კოლმეურნეობაში პატიოსანი შრომის შედეგათ აყვავდა ჩემი ოჯახი. მეფისა და მენშევიკების ბატონობის დროს ვშრომობდი, ოფლში ვიწურებოდი, მაგრამ ჩემ ცოლშვილს ტარანი და მჭადი ენატრებოდა. ახლა კი დამიდგა ნამდვილი მზიური ცხოვრება. კოლმეურნეობაში შესვლის შემდეგ ავიშენე კოხტა სახლი. მაქვს საშინაო და საგარეო ტანსაცმელი.

საცხოვრებელი ბინა ლამაზად მაქვს მორთული, შევიძინე რკინის საწოლები, შიფანერი, დანა-ჩანგალი, პატეფონი და სხვა ნივთები.

წელსაც ჩვენ არ დავთმობთ პირველობას. ამისათვის საჭიროა კიდევ უფრო მეტი ნაყოფიერებით მუშაობა. ამ ზამთრის თავისუფალ დღეებს გამოვიყენებთ სწავლებისათვის. ამოცანად ვისახავ ბრიგადის თვითეული წევრი დაეუფლოს აგროტექნიკას. ჩვენი საზრუნავი საგანია — სწავლა, სწავლა და კიდევ სწავლა, როგორც ამას დიდი ლენინი გვასწავლიდა.

ჩვენ ვაიძულებთ კოლმეურნეობის მიწას მოგვცეს სარეკორდო მოსავალი.

ჯვეგი ხაზალია.

ბრიგადირი.

ბოლშევიკური კოლმეურნეობის საგუშაგოზე

ი. გაბუნია

ორსანტიის კოლმეურნეობაში არსებულ პირველადი პარტორგანიზაციის პარტბიუროს

საკ. კ. პ. (ბ) ც. კ-ისა და ცენტრალური საკონტროლო კომისიის გაერთიანებულ პლენუმზე 1933 წლის 11 იანვარს წარმოთქმულ სიტყვაში ამხანაგი სტალინი მოგვიწოდებდა კოლმეურნეობებისადმი პარტიული ხელმძღვანელობის გაძლიერებისა და რევოლუციური სიფხიზლისაკენ. დიდი ბელადის მოწოდების საფუძველზე პარტიულმა ორგანიზაციამ გარდაქმნა მუშაობა.

კოლმეურნეობის პირველადა პარტორგანიზაციაში პარტიის 3 წევრი და 4 კანდიდატი ირიცხება. თანამგრძნობთა ჯგუფში სამი კოლმეურნე ითვლება.

კოლმეურნეობისადმი ხელმძღვანელობა მუდმივად დგას პირველადი პარტიული ორგანიზაციის ყურადღების ცენტრში. საკოლმეურნეო ცხოვრების ყველა მნიშვნელოვანი საკითხები წინასწარ მუშავდება პირველადს პარტორგანიზაციაში, კომუნისტები ნამდვილად დაეუფლნენ საკოლმეურნეო წარმოებას. აგროტექნიკას და იბრძვიან საწარმოო გეგმის ხარისხობრივად შესრულებისათვის.

გულდასმით შევისწავლეთ ამხ. ლავრენტი ბერიას მოხსენება „ლენინიძეანი საქართველოს კოლმეურნეობათა შემდგომი განმტკიცებისათვის“. ამ ძვირფასმა დოკუმენტმა დიდი ცოდნა და ძალა შეგვმატა.

კოლმეურნეობაში 20 ბრიგადა და მეცხოველეობის 2 ფერმაა.

გარდა ერთი კომუნისტისა, ყველანი ფიზიკურ სამუშაოს ასრულებენ, კომუნისტები ავანგარდულ როლს თამაშობენ კოლმეურნეობაში. მაგალითად, პარტიის წევრობის კანდიდატმა ორდენოსანმა კიტი ხასიამ შარშან გამოიმუშავა 520 შრომადღე. ასევე სტახანოვური მუშაობის ნიმუშებს იძლევიან დანარჩენი კომუნისტები.

თანამგრძნობი პარტიის რეზერვია. ამიტომ ჩვენ გავშალეთ მუშაობა თანამგრძნობთა პოლიტიკური დონის ასამაღლებლად. ჩავაბით ისინი პოლიტწრეში, სპეციალურად სწავლობენ აგრეთვე პარტიის წესდებას.

მუშაობის სიმძიმის ცენტრი გადატანილი გვაქვს საკოლმეურნეო აქტივზე. აქტივის შემწეობით განუხრელად ვახორციელებთ პარტიის უმნიშვნელოვანეს დავალებებს.

პირველადი პარტორგანიზაციის სხდომაზე ვისმენთ კომუნისტის თვითანგარიშს. ვარკვევთ, თუ როგორია მისი მუშაობის პირობები, ხომ არაფერი უშლის ხელს შემდგომი ნაყოფიერი მუშაობისათვის. უკანასკნელად მოვისმინეთ ამხ. კიტი ხასიას თვითანგარიში. მივეცით მას მითითებანი, ყოველმხრივ ვეხმარეთ, რომ კიდევ უფრო გააფართოოს პოლიტიკური ცოდნის ჰორიზონტი. ეს წესი ჩვენთან გამონაკლისს როდი წარმოადგენს.

კოლმეურნეობის კომკავშირის ორგანიზაცია ნამდვილი ღირსეული თანაშემწეა ადგილობრივი პარტიული ორგანიზაციისა. ორგანიზაცია 30 წევრს აერთიანებს, უნარიანად მუშაობს კომკავშირის კომიტეტის მდივანი ამხ. ანდრო კვარაცხელია. ცალკე კომკავშირელები ბეჯითად მუშაობენ. საუკეთესო მყნობელად ითვლებიან კომკავშირელი კაპიტონ წითაშვილი, ვალოდი ჯანჯღავა. 6 წელია, რაც საუკეთესოდ უძღვება ბრიგადას კომკავშირელი ბარდღა აბსანაძე.

აგიტაცია — დიდი ხელოვნებაა. ეს კარგად გვაქვს შეგნებული ორსანტიელ ბოლშევიკებს. ამჟამად

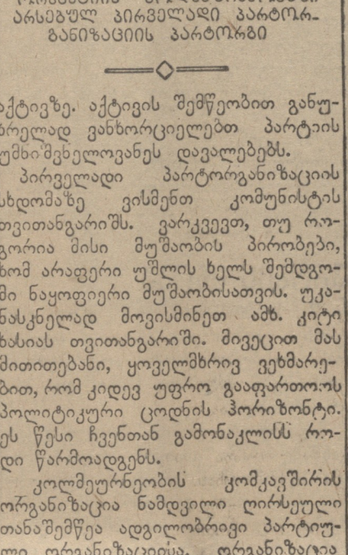

ამხ. გურია საჯაია

შან იქ 80-მდე კოლმეურნემ დაისვენა და ახალი ენერგია შეიმატა.

სერიოზულად ჩავჭიდეთ ხელი მეცხოველეობას. მეღორეობის ფერმაში, რომელსაც განაგებს ორდენოსანი ექვთიმე მიქენაია, არ მომკვდარა არცერთი გოჭი. საუკეთესოდ უვლის ღორებს ორდენოსანი კიტი ხასია. მან თითო დედაღორზე შეინარჩუნა 14 გოჭი ნაცვლად 10-სა. განა მოვლის საუკეთესო ნიმუშს არ წარმოადგენს ის ფაქტი რომ 9 თვის ხბო აქ 273 კილოგრამს იწონის?

კოლმეურნეობასთან მოწყობილია ქოხ-ლაბორატორია. ამ საქმეში ჩაბმული არიან ცდის მოყვარული კოლმეურნეები. ქოხ-ლაბორატორიას ხელმძღვანელობს აგროტექნიკოსი კონდრატი ნაჭყეპია. იგი უნარიანად მუშაობს.

ყველანი ჩვენთან პატიოსნად და ენერგიულად მუშაობენ და თვალის ჩინივით უფრთხილდებიან სოციალისტურ დოვლათს. ცხოვრება საამური და ბედნიერი გახდა. კოლმეურნეთა შეძლებულობის ერთერთი ფაქტი ისიც არის, რომ 1933 წლიდან დღემდე 154 კოლმეურნემ აიშენა კოხტა სახლი. სიღატაკე სამწუხარო მოგონებად დარჩა მხოლოდ. აკაკი ქვარაია, ნესტორ კილასონია, ჯვეგე კილასონია და კიტი ხასია წინათ ძალიან ღარიბად ცხოვრობდნენ. ზაფხულობით მათ ოყა მჭადის ფქვილიც ენატრებოდათ. კოლმეურნეობაში შესვლის შემდეგ წელში გაიმართნენ, მოღონიერდნენ და დღეს

ორდენოსნის ვალდებულება

ყოველგვარი გასაჭირი დამავიწყა კოლექტივში მუშაობამ. უკვე მაძღარი გახდა ჩემი ოჯახი. შარშანწინ გამოვიმუშავე 553 შრომა-დღე, შარშან კი 537. ამ ორი წლის განმავლობაში ფულად მივიღე 14 ათასამდე მანეთი და ნატურით 8 ათასი კილოგრამი სიმინდი. ვერასოდეს ვერ მივაღწევდი ამ ბედნიერებას, კოლექტივში რომ არ შევსულიყავ. ჩემი შვილები და ცოლი კარგად ჩაცმული დაიარებიან. ოჯახში დამიმკვიდრდა საამური ცხოვრება.

მეღორეობის ფერმაში ვმუშაობ ბრიგადირად. შარშან, თებერვალში მოსკოვი ვინახულე. მეცხოველეობის საკავშირო თათბირზე გამგზავნეს, როგორც სტახანოველი. ყველაზე დიდ ბედნიერებად მიმაჩნია ხალხთა დიდი ბელადის ნახვა. პრეზიდიუმში დავინახე სტალინი პოლიტბიუროს წევრებთან ერთად. ტაშისცემით, ღიმილით და ხელის ჩამორთმევით ხვდებოდა ჩვენი ეპოქის ყველაზე დიდი ადამიანი ჩემსავით უჩინარ ადამიანებს. თავბრუდამხვევი შთაბეჭდილებით დავბრუნდი სამეგრელოში. არ ვიცი, რამდენმა წელმა უნდა გაიაროს, რომ მოსკოვის შესაბიშნავი დღეები დამავიწყდეს. მეგონია, არასოდეს არ წაიშლება ჩემს მეხსიერებაში სტალინთან შეხვედრის ძვირფასი მოგონება. „საპატიო ნიშნის“ ორდენით დამაჯილდოვეს.

ჩემი მეთვალყურეობის ქვეშ იმყოფება შვიდი დედა-ღორი თვითეული ნამატით. მოსკოვში ყოფნისას დიდ ბელადს მივეცი პირობა, რომ თვითეულ დედა-ღორზე წელიწადში გავზრდიდი 18 გოჭს, ე. ი. ჩემი ბრიგადის დედაღორების წლიური ნამატი უნდა ყოფილიყო 112 გოჭი, გეგ-

ამხ. კიტი ხასია

მის მიხედვით ერთი ღორის წლიური ნამატი გათვალისწინებული იყო 1032 კილოგრამი. სიხარულით შეიძლია განვაცხადო, რომ ბელადისათვის მიცემული დაპირება გადამეტებით შევასრულე — ჩემი ბრიგადის შვიდმა დედა-ღორმა შარშან მოიგო 130 გოჭი. ერთი ღორის ნამატი უდრიდა 1035 კილოგრამს.

მართალია, კმაყოფილი ვარ მოპოვებული წარმატებებით, მაგრამ კიდევ უფრო მეტის გაკეთება მინდა. მიმდინარე წელს შევეცდები გავზარდო დედა-ღორის ნამატის რაოდენობა. ნაცვლად გეგმით ნაკარაუდევი 18 გოჭისა, მიზნად ვისახავ მივაღწიო თვითეული დედა-ღორისგან 19 გოჭის მიღებას, ამას მავალებს საბჭოთა მთავრობის უმაღლესი ჯილდო. ვარ ორდენოსანი და არაფერს დავიშურებ იმისათვის, რომ გავამართლო ორდენოსნის ვალდებულება.

კიტი ხასია.

ორდენოსანი ბრიგადირი

საღაც ხარობენ ნარინჯოვნები

სამეგრელოს გაშლილი მინდვრები ნისლში გახვეულა. სთოვს. ახლად აშენებული კოპწია ოდებიდან ღუმელებში ბოლი ამოდის და ნისლში ეხვევა. ბინდდება, ეზოებში ძაღლები ჰყეფენ. გაორთქლილ ფანჯრებზე პატარა გოგო-ბიჭები თითით სწერენ: „მადლობა ძია სტალინს საამური ცხოვრებისათვის“.

ორსანტიის მილიონერი კოლმეურნეობის კანტორის დარბაზში გახურებულ ბუხართან ვსხედვართ და კოლმეურნეობის აგრონომს კონდრატი ნაჭყეპიას ვესაუბრებით.

ამ გაშლილ ველებზე წინათ მხოლოდ სიძნელსა სთესდნენ, — ამბობს ამხ. კონდრატი, — ცდამ და დაკვირვებამ იქამდე მიგვიყვანა, რომ დღეს 10 ჰექტარზე გვაქვს გაშენებული ციტრუსოვანთა (ნარინჯოვანთა) ნერგები, სათბურებში შენახული გვაქვს 30.000 ძირი, სადაც ახლახან დავამთავრეთ ღუმელი, რომელიც მთელ სიგრძეზე ათბობს სათბურს, ყველგან ჭიდია თერმომეტრი და ვიცავთ ნორმალურ სითბოს, ამ ზამთარს ჩვენს ლიმონის ნერგებს სიცივე ვერას დააკლებს...

ჩვენი ლიმონის და გრეიფრუტის ხეები ყველგან შეფუთულია და ყოველ დილით ვამოწმებთ მათ მდგომარეობას.

გარდა ციტრუსებისა, გვაქვს რაჭი, სიმინდის ყანები, საიდანაც წელს ჰექტარზე 250 ფუთამდე მოსავალი მივიღით. გვაქვს ბოსტანი, საცდელი ნაკვეთები სხვადასხვა კულტურებისათვის.

მეტად კმაყოფილნი არიან დღეს ჩვენი კოლმეურნენი. ვინ მოიფიქრებდა, რომ ჰექტარზე 250 ფუთ სიმინდს მივიღებდით და ეს მინდორ-ველები ლიმონ-მანდარინის პლანტაციებით დაიფარებოდა.

— დაასრულა სიტყვა კონდრატიმ და მეტეოროლოგიურ სადგურისაკენ გაეშურა. ცოტა ყინვამ იმატა და ვნახოთ, რამდენი გრადუსია.... ორსანტიის მილიონერ კოლმეურნეობის ყოველი წევრი, და განსაკუთრებით ეს გამოცდილი აგრონომი, თვალისჩინივით უვლიან ციტრუსებს.

შ. ფურცხვანიძე.

გურია საჯაია

ორსანტიის (ზუგდიდის რაიონი) კოლმეურნეობის თავმჯდომარე, ორდენოსანი.

მილიონერი კოლმეურნეობა

ეს იყო 1932 წ. 11 მარტი. სამუშაოდან შინ ვბრუნდებოდი. შორიდან შევნიშნე ცეცხლის ალი. ხანძარი იმ ალაგას იყო, საცა კოლმეურნეობის ბოსელი იყო აგებული. დაუყოვნებლივ გავეშურე ბოსლისაკენ. კოლმეურნეებმაც მოიყარეს თავი. კოლმეურნეობის ბოსელი იწოდა. რა ზომებს არ მივმართეთ, მაგრამ ჩვენი ცდა ამაო აღმოჩნდა. დაიწვა ბოსელი 22 სული პირუტყვით. კლასობრივმა მტერმა მაშინ ჩვენს კოლმეურნეობას 72.000 მანეთის ზარალი მიაყენა. კლასობრივი მტრები— კულაკები და მენშევიკები ყოველნაირად ცდილობდნენ ძირი გამოეთხარათ ჩვენი ნორჩი კოლმეურნეობისათვის. შეგნებული, პატიოსანი გლეხები არ წამოეგენ მოსისხლე მტრების ანკესზე და დღითიდღე იზრდებოდა ორსანტიის კოლმეურნეთა რიგები.

დღეს 4 წელი სრულდება მას შემდეგ, როცა ხალხთა დიდმა ბელადმა ამხანაგმა სტალინმა წარმოსთქვა ისტორიული სიტყვა სოფლად მუშაობის შესახებ. ამხანაგი სტალინი მაშინ ამბობდა: „კლასობრივ მტერს ეძებენ კოლმეურნეობათა გარეთ, მას ეძებენ ისეთი ადამიანების სახით, რომელთაც აქვთ მხეცური ფიზიონომია, უზარმაზარი კბილები, სქელი კისერი, თოფით ხელში, ეძებენ ისეთ კულაკს, როგორსაც ჩვენ მას პლაკატებიდან ვიცნობთ. მაგრამ ასეთი კულაკები უკვე დიდიხანია არ არიან ამ ქვეყნად, ახლანდელი კულაკები და მოკულაკონი, ახლანდელი ანტისაბჭოთა ელემენტები სოფლად—ეს მეტ წილად არიან „ტკბილი“ ადამიანები, თითქმის „წმინდანები“.

დიდი ბელადის მითითებები საფუძვლად დავუდევით ჩვენს ყოველდღიურ საქმიანობას.

1933 წელს მოვახდინეთ კოლმეურნეობის საფუძვლიანი შემოწმება და ნიღაბაფარებული კლასობრივი მტრის ელემენტები გავაძევეთ კოლმეურნეობიდან.

დიდი ბელადის მითითებებისა და სტალინური წესდების მტკიცედ განხორციელების საფუძველზე ორსანტიის კოლმეურნეობა ნამდვილი ბოლშევიკური კოლმეურნეობა გახდა.

შარშან სახელმწიფო აქტით კოლმეურნეობას მიემაგრა 1350 ჰექტარი მიწა, პროდუქტთა სიუხვის ეს დაუშრეტელი წყარო.

1936 წელი საამაყო მაჩვენებლებით დავამთავრეთ. კოლმეურნეობა ძირითადად ტექნიკურ და ახალზეთოვან კულტურათა ბაზად არის გადაქცეული. ყველა სახელმწიფო ვალდებულებანი თავის დროზე შევასრულეთ.

სოფ. ორსანტიის ს. გეგეჭკორის სახელობის კოლმეურნეობა 1935 წელს უკვე მილიონერი იყო 1936 წ. მისი შემოსავალი 1.400.000 მანეთს აღემატება.

გასული წლის 19 მარტი ჩემს ცხოვრებაში ოქროს ასოებით არის აღბეჭდილი. ამ დღეს საშუალება მომეცა საქართველოს წარჩინებულ ადამიანებთან ერთად კრემლში მეჭახა ჩვენი დიდი ბელადი, მასწავლებელი, მშობლიური სტალინი. მაშინ დიდ ბელადს სიტყვა მივეცი, 1936 წელს სიმინდის მოსავალს ჰექტარზე 18 ცენტნერს მივიღებ და ციტრუსთა გაშენების ხუთწლიან გეგმას 112 ჰექტარის რაოდენობით 1938 წ. შევასრულებ—მეთქი.

ყველა კოლმეურნე, თავგამოდებით იბრძვის ამ სიტყვის განაღდებისათვის.

დიდი ბელადისათვის მიცემული სიტყვა სიმინდის მოსავლიანობის გადიდების მხრით უკვე შესრულებულია.

თვალისჩინივით ვუვლით ციტრუსთა სანერგეს. ყველას გულისყური მიპყრობილია იქითკენ, რომ არ დაზიანდეს არცერთი ნერგი. ციტრუსთა გაშენების გეგმის შესასრულებლად მთავარი პირობაა მტკიცე სანერგე ბაზის შექმნა. ახლა მთელი სამუშაო ისე გვაქვს განაწილებული, რომ საკუთარი ნერგით არათუ უზრუნველყოფთ დასახული გეგმის შესრულებას, არამედ მომავალ წელს ნერგს სხვა კოლმეურნეობებსაც მივაწვდით.

ყოველწლიურად იზრდება და ძლიერდება ორსანტიის ს. გეგეჭკორის სახ. კოლმეურნეობა. 1933 წელს შრომადღეზე კოლმეურნეებმა მიიღეს 8 კილოგრამი სიმინდი და 5 მან. ფულად, შარშან კი 8 კილოგრამი სიმინდი და 13 მან. 10 კაპ. ფულად.

დღეს ორსანტის კოლმეურნეობას ამშვენებს სკოლის ორსართულიანი შენობა, სადაც კოლმეურნეთა 403 ბავშვი სწავლობს. დაბლა სართულში მოთავსებულია კოლმეურნეობის კლუბი. ეს დარბაზი თავისუფლად იტევს 370 კაცს.

ორსანტიაში მოწყობილია რადიო, არემარე გაბრწყინებულია ილიჩის ელნათურებით.

როცა ჩვენს მიღწევებზე ვლაპარაკობთ, უსათუოდ უნდა მოვიხსენიოთ კოლმეურნეობის სიამაყე—დასასვენებელი სახლი თეკანაში. შარ-

---

ბოლშევიკური კოლმეურნეობის საგუშაგოზე

(ბოლოს)

ეფექტიანი ბრძოლა. ამ ბრძოლაში ჩვენ ბევრი ასეთი ადამიანი ავიყვანეთ. ასეთია, მაგალითად, ბ. ბერიძე, ბ. ბერიძე, ბ. ბერიძე

ესპანეთის ფრონტებზე

მადრიდის დაცვის კომიტეტის ცნობა

პარიზი, 9 იანვარი (საქდესი) საღამოს პრესა ათავსებს მადრიდის დაცვის კომიტეტის შემდეგ ცნობას, რომელიც დღეს შუადღისას გამოქვეყნდა:

„მიუხედავად მეტად მძიმე დანაკლისისა, რაც მეამბოხეებმა განიცადეს მადრიდის ჩრდილო-დასავლეთით გამართული უკანასკნელი ბრძოლების შედეგად, მეამბოხეები, მძლავრი სამხედრო ტექნიკითა და გერმანიის ახალი მაშველი ჯარებით ხელგაგამგრებულნი, გაშმაგებით უტევენ ყველა სექტორში და განსაკუთრებით არავაკის სექტორში.

რესპუბლიკის ჯარები ავიაციის ენერგიული დახმარებით გადამწყვეტ წინააღმდეგობას უწევენ მტრის განუწყვეტელ იერიშებს".

ცნობები ესპანეთის ფრონტებიდან

ბარსელონა, 9 იანვარი. (საქდესი). არაგონის ფრონტზე მეამბოხეთა არტილერია ყუმბარებს უშენდა ორ სოფელს.

რესპუბლიკელთა ნაწილები ხელს უშლიან მეამბოხეთა წინსვლას ხაცუს გზით.

ლონდონი, 8 იანვარი. (საქდესი). ბარბასტროდან მიღებული ცნობებით, უესკის ფრონტზე მთავრობის ჯარებმა დაიკავეს სოფელი არუკუესი, სადაც ამ დღეებში გამაგრდნენ მეამბოხენი, აგრეთვე სოფელი ლიერტა. მთავრობის ჯარებმა ხელთ იგდეს ქვემეხები და 16 ტყვე.

მადრიდი, 9 იანვარი. (საქდესი). გუშინ „იუნკერსის" თვითმფრინავები ორჯერ დაესხნენ თავს მადრიდს. უკანასკნელი თავდასხმა მოხდა უკვე დაახლოებით საღამოს 8 საათზე, სრული სიბნელეში.

ვალენსია, 8 იანვარი. (საქდესი). გუშინ მთავრობის 19 ორმოტორიანმა თვითმფრინავმა ყუმბარები დაუშინა ვილა დელ რიოს (კორდოვიდან ჩრდილო-აღმოსავლეთით) და ტყვიამფრქვევები ესროლა მოწინააღმდეგის ბატარეებს, რომლებიც ამ პუნქტის მახლობლად იყვნენ განლაგებული. გამოჩნდა მეამბოხეთა ორი ავიაგამანადგურებელი, რომლებიც მთავრობის ორმა თვითმფრინავმა უკუაქცია.

ვალენსია, 8 იანვარი. (საქდესი). ანდუხარიდან (კორდოვის ჩრდილო-აღმოსავლეთი) მიღებული ცნობების თანახმად, მეამბოხეთა 9 სამმოტორიანმა თვითმფრინავმა ყუმბარები დაუშინა ლას ვინას, სადაც პირველი ბომბარდირების შემდეგ თავს აფარებს ანდუხარის სამოქალაქო მოსახლეობა (მეტ წილად ქალები და ბავშვები). მოკლულია ორი და დაჭრილია 6 კაცი.

მთავრობის ავიაციის მოქმედება

ვალენსია, 9 იანვარი (საქდესი). გუშინ დილით მადრიდის ფრონტზე რესპუბლიკელთა 26 ავიაგამანადგურებელი აფრინდა, რათა ხელი შეეშალათ მადრიდის ბომბარდირებისათვის მეამბოხეთა ავიაციის მხრით.

დღისით მთავრობის 15 თვითმფრინავი ყუმბარებს უშენდა ვიგზალს.

მეამბოხენი გაღალიან რესპუბლიკელთა მხარეზე

ბილბაო, 9 იანვარი (საქდესი). ფაშისტ მეამბოხეთა მიერ დაკავებულ ტერიტორიაზე, მიუხედავად გაძლიერებული ჯაჭვებისა, იმ პირთა რიცხვი, რომლებიც რესპუბლიკელთა მხარეზე გადადიან, მატულობს, ლა-კორნეიაში 23 კაცმა ხელში ჩაიგდო კატარღა და დიდი წვალების შემდეგ გუშინ ხიხონის ნავსადგურში მივიდა, სადაც მათ განაცხადეს, რომ სურვილი აქვთ იბრძოლონ რესპუბლიკელთა მხარეზე.

◇ ◇ ◇

თურქეთის კრესა მწვავედ აკრიტიკებს საფრანგეთის პოზიციას

ანკარა, 9 იანვარი (საქდესი) თვალმა პრესამ თვალსაჩინო ადგილზე მოათავსა ანატოლიის სააგენტოს მიერ საფრანგეთის პრესის იმ ცხობების უარყოფა, თითქოს თურქეთის ჯარებს თავი შოუყარეს სირიის საზღვარზეო.

პრესა კვლავ მწვავედ აკრიტიკებს საფრანგეთის პოზიციას ალექსანდრეტის სანჯაყის საკითხის გაჭიანურებისათვის. გუშინწინ გაზეთი „ულუსი" სწერდა: „ჩვენ შემოგვთავაზეს ჟენევა-დავთანმხდით, ჩვენ მიგვიწვიეს პარიზში — გავემგზავრეთ. მაგრამ ჩვენ არ შეგვიძლია დავუშვათ, რომ შექმნილი საჩოთირო მდგომარეობა დაუსრულებლად გაჭიანურდეს. ჩვენ მოვითხოვთ ამ საკითხის რაც შეიძლება სწრაფად გადაჭრას".

გუშინ გაზეთი „ულუსი" სანჯაყის საკითხის ამ გაჭიანურებაში ხედავდა საფრანგეთის ცდას დარაზმოს საზოგადოებრივი აზრი თავის სასარგებლოდ ან დრო მოიგოს. „ჩვენ მტკიცედ ვართ დარწმუნებული, — აცხადებს შემდეგ გაზეთი,— რომ თურქების სიცოცხლე და უფლებანი უზრუნველყოფილი იქნება. საფრანგეთის ინტერესი მოითხოვს გაგვიადვილოს ამ მოვალეობის შესრულება".

◇ ◇

ჰიგლერელთა სიკვდილით დასჯა ლინცში

ვენა, 9 იანვარი. (საქდესი). გუშინ ლინცში სიკვდილით დასაჯეს ორი ჰიტლერელი — შტრიგლი და შეინეკერი. მათ ბრალად ედებოდათ, რომ 1934 წლის მარტში მოაწყეს თავდასხმა სამზარეულო მატარებელზე, აგრეთვე ტერორისტული აქტების მოწყობა პოლიტიკურ მოწინააღმდეგეთა მიმართ. სასამართლოში დამტკიცდა, რომ ბრალდებულნი ტერორისტული აქტებისათვის ყუმბარებს გერმანიიდან ღებულობდნენ.

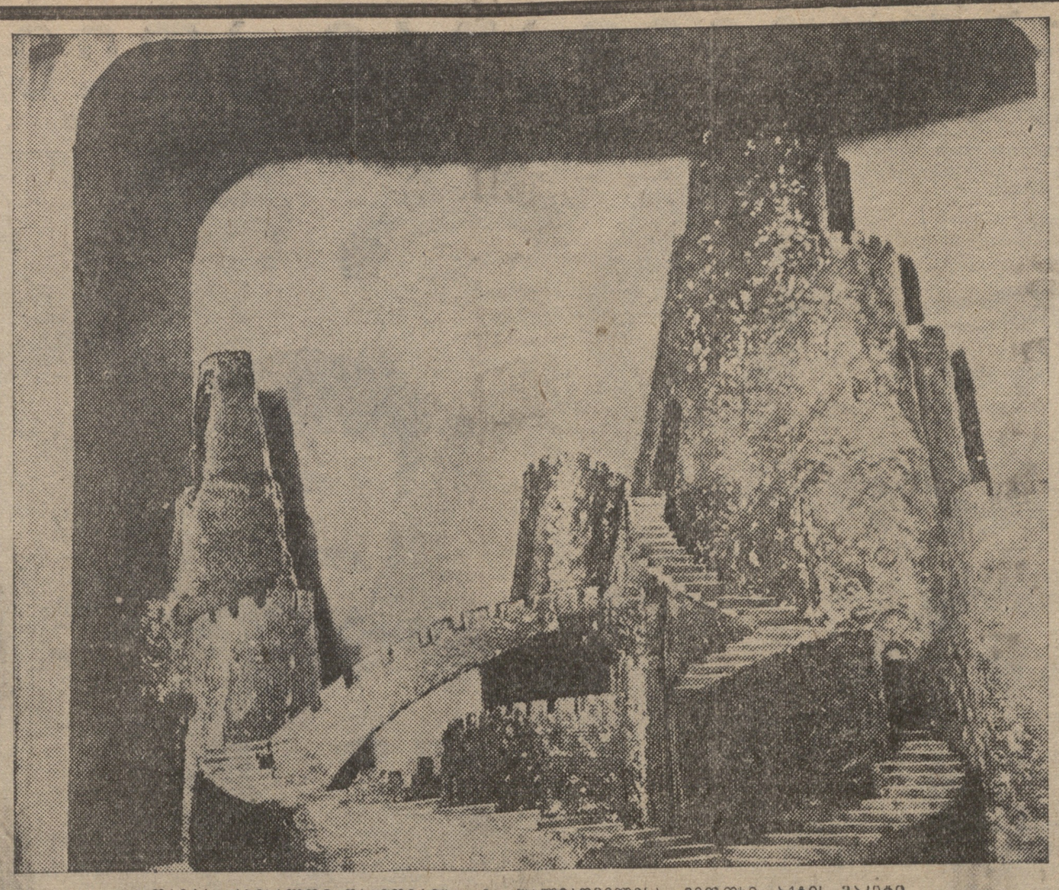

ოპერა „აბესალომ და ეთერი" — ჯ. ფალიაშვილისა. მეოთხე აქტის მაკეტი.
ფოტო ბუდეშტსკისა („სოიუზფოტოს" საქ. ჯანყ.)

უკანასკნელი ცნობები

მადრიდის ფრონტზე

მადრიდი, 10 იანვარი (საქდესი). თუმცა მეამბოხეებმა გუშინ იერიში ძიტახეს რესპუბლიკელთა პოზიციებზე არავაკას ჩრდილოეთით, მაგრამ მთლიანად აქტიური ოპერაციების განვითარებაში მაიც შემჩნეული იყო ერთგვარი შენელება, რაც, ამავე დროს, არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება ითქვას ავიაციასა და არტილერიაზე.

საარტილერიო ცეცხლი არ შეწყვეტილა დაღამების შემდეგაც.

რესპუბლიკელთა ყუმბარმშენებმა გუშინ დილით სამჯერ დაუშინეს ყუმბარები მეამბოხეთა პოზიციებს კაუტრა ვიენტოსში და კაზა დელ კამპოს ზონაში.

იმავე დღეს საღამოს წარმატებით დაუშინეს ყუმბაორები მეამბოხეთა პოზიციებს არავაკასთან, ლა ესტასიონთან და ბოადილია დელ მონტესთან. რესპუბლიკელთა ავიაგაანადგურებელები ტყვიამფრქვევებს და ყუმბარებს უშენდნენ მეამბოხეთა ხაზებს; ჰყრიდნენ პატარა ყუმბარებს. მეამბოხეთა ყუმბარმშენები დღის განმავლობაში არ გამოჩენილან როგორც მადრიდის თავზე, ისე რესპუბლიკელთა ჯარების ხაზზე. ჰაერში გამუდმებით დაფრინავდნენ „გეინკელის" ტიპის გამანადგურებლები. მათგან ნაწილმა — ორადგილიანმა თვითმფრინავებმა— რესპუბლიკელთა პოზიციებზე გადმოჰყარეს პატარა ყუმბარები.

ესპანეთის მთავრობის ცნობა

პარიზი, 10 იანვარი (საქდესი). ჰავასის სააგენტომ გადასცა ესპანეთის მთავრობის შემდეგი ოფიციალური ცნობა, სადაც შეჯამებულია მდგომარეობა სამოქალაქო ომის ფრონტზე გუშინდელი. დღის განმავლობაში:

„ცენტრალური ფრონტი. გვადალახარის სექტორში — საარტილერიო ცეცხლი და თოფის სროლა. მეამბოხეთა არტილერია ესროდა მთავრობის პოზიციებს ლოსოიუელაში. მეამბოხეებმა უშედეგოდ დაუშინეს ყუმბარები აგრეთვე ალგორას. რესპუბლიკელთა არტილერიამ ყუმბარები დაუშინა სერო დე აახ კრისტობალს.

მადრიდის ფრონტი. მთელი დღის განმავლობაში გაფთრებული ბრძოლა სწარმოებდა არავაკას სექტორში. მთავრობის ჯარები აკავებდნენ მტრის იერიშებს და ამაგრებდნენ სარდლობის მიერ მითითებულ პოზიციებს".

ორსანტიის კოლმეურნეობის მომღერალთა ერთი ჯგუფი

ბული. სახრჩობელაზე ეკიდნენ უფრო მოწინავე გლეხები. იწვოდა ღარიბ-ღატაკთა ფაცხები. ეკატერინეს სასახლეში კი ლენინი გრძელდებოდა.

○

რა დიდი მანძილია სამეგრელოს პუგაჩოვის რევოლუციური დროშიდან ორსანტიის საახალწლო ნაძვის ხემდე! მოკვდა, წავიდა ძველი ოდიში. კოლექტივში შემჭიდროვდნენ უღარიბესი გლეხები. სოციალისტურ შრომაში გაირბინა რამდენიმე წელიწადმა. სულ ძალე მილიონერად იქცა დღევანდელი ორსანტია. უკვე ძველებულები გახდნენ აქაური გლეხები. ახალ-ახალი სახლებით მოფენილა შერვაშიძისა და დადეშქელიანის ყოფილი სამფლობელო. ხალხურ ლექსებში ჩაქსოვილა კოლმეურნეთა წინაპრების გულსატკენი ცხოვრება. მოხუცთა ნოჭიანი შუბლი ინახავს ოდიშის ბატონთა მრისხანების მოგონებას. ამ შორეული მოგონებით ერთობიან ჩვენი დროის ყვავილები — პატარა ბავშვები და კიდევ უფრო გულთბილი სიყვარულით იმსჭვალებიან ადამიანური ცხოვრების ბრწყინვალე ეპოქისადმი, სტალინური კონსტიტუციის ეპოქისადმი.

ახალი სამეგრელოს შუქურად დგას მილიონერი ორსანტია იგი რვა კილომეტრითაა დაშორებული შავი ზღვის აქაფებულ ტალღებს. შესანიშნავი გზატკეცილი აერთებს ვას ქ. ზუგდიდთან. ორსანტია შეძლებულად გახდომის იშვიათ მაგალითს იძლევა. დავიწყებას მიეცა მისი ღატაკური წარსული. მეტად სწრაფი ნაბიჯით გაიზარდა, გამდიდრდა და დავაკაცდა გეგეჭკორის სახელობის კოლმეურნეობა. მოკლე ხნის განმავლობაში იგი სოციალისტური სამეგრელოს მარგალიტად იქცა.

1927 წელი იყო. პირველად გაისმა კოლექტივიზაციის სიმთა ყღერა სამეგრელოში. ულარიბესი გლეხკაცობის ქოხებს ჩვეულებრივად სდარაჯობდნენ ცად ატყორცნილი ალვის ხეები. ლაფში ეფლობოდეს ანაკლიას მიმავალი კამეჩები. ორსანტიელ გლეხებს გასაყიდად გაჰქონდათ ხე-ტყე. მათს ოჯახებში მაინც სილარიბე ბანაკობდა, ამ სილარიბის გაქრობა მოიწადინა თერთმეტმა კომლმა!.. ორსანტიაში დაარსა პირველადი არტელი, წლის მიწურულს მთელი მისი შემოსავალი უღრიდა 1.126 მანეთს, შრომადღეზე მოდიოდა 46 კაპეიკი. გული არავის გასტეხია. მალე გაირბინეს წლებმა. ჯერ კიდევ შარშანწინ ორსანტია მილიონის პატრონი იყო, ახლა კი მისი შემოსავალი 1.400 ათასს მანეთს აღემატება. შრომადღეზე მოდის 13 მან. 10 კაპ. ფულად და რვა კილოგრამი სიმინდი.

საკუთარი ელსადგური აქვს ორსანტიის კოლმეურნეობას. ამ სადგურის ენერგია ანათებს მესაქონლეობის ფერმებს, სკოლას, აფთიაქის შენობას, სამხერხაო ქარხნებს და მრავალ ანალ ნაგებობას. აღსანიშნავია, რომ კოლმეურნეობის ძირითადი ფონდი მისი დაარსებიდან დღემდე 1.020 ათას მანეთს აღწევს.

ტექნიკური კულტურების გაშენებამ გაამდიდრა სამეგრელოს ეს ოდესღაც ღარიბი სოფელი. მიმდინარე წელს კიდევ ერთი-ორად გაიზრდება მისი შემოსავალი. ნაყოფს გამოიღებენ ნარინჯები, ბევრად იმატებს თხილის, თამბაქოს, არაბისის, სოიას და სიმინდის მოსავლიანობა. გაფართოვდება ჯიშიანი ძროხებისა და ღორების ფერმა. ახლო მომავალში ორდენოსან ორსანტიაში არ დარჩება არცერთი მუყაითი კოლმეურნე, რომელსაც ახალი სახლი არ ჰქონდეს.

უნდა ნახო, უნდა გაიცნო შეძლებული ადამიანები ორსანტიის სოციალისტური კრებულიდან, რომ ახალი ადამიანის დაბადებაში დარწმუნდე. საკმარისია ორი-სამი შაგალითიც.

ოცდახუთი წლის ვაჟკაცი იყო ათანასე ქვარაია. მშობლებს გარეჯობდნენ. ეს ოჯახი ერთ-ერთ ყველაზე ღარიბ ოჯახად ითვლებოდა. ბავშვობიდან ბატონ-ყმობის ბორკილებს ატარებდა. ბავშვობა, ყმაწვილობა ბატონ-ყმეობის ბოროტ ბურუსში ჩაესალმა.